

Nr 117

Kungl. Maj:ts proposition angående avtal med Förbundsrepubliken Tyskland om ömsesidigt bistånd i tullfrågor, m. m.; given Stockholms slott den 6 april 1973.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vars avlåtande till riksdagen fördragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

G. E. STRÄNG

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att Sverige ratificerar ett avtal med Förbundsrepubliken Tyskland om ömsesidigt bistånd i tullfrågor. Avtalet möjliggör ett effektivare samarbete än hittills mellan de båda länderna när det gäller utbyte av upplysningar om smuggling, framför allt narkotikasmuggling. Dessutom öppnar avtalet möjlighet för de båda ländernas tullmyndigheter att bistå varandra vid utredning av tullbrott genom att hålla förhör och tillgripa tvångsmedel som beslag och husrannsakan. Förslag framläggs om lagstiftning som behövs för att bistånd skall kunna lämnas från svensk sida enligt detta avtal och de avtal av samma slag, som kan komma att ingås med andra länder.

1 Förslag till

Lag om utredning angående brott mot utländsk tullag

Härigenom förordnas som följer.

1 § I den mån det påkallas av överenskommelse mellan Sverige och främmande stat om ömsesidigt bistånd för att förhindra, utreda och beivra brott mot tullag, får Konungen föreskriva att genom svensk tullmyndighet bistånd skall lämnas tullmyndighet i den främmande staten med utredning rörande brott mot tullag i den staten. Vid sådan utredning skall 2—4 §§ gälla.

Med tullag förstås i denna lag sådana bestämmelser i lag eller annan författning om införsel, utförsel eller transitering, som avser tullar eller andra allmänna avgifter eller rör förbud, inskränkningar eller kontrollåtgärder beträffande varu- eller valutatrafiken.

2 § Bestämmelserna om förundersökning och tvångsmedel i lagen (1960: 418) om straff för varusmuggling samt i 23, 27 och 28 kap. rättegångsbalken äger motsvarande tillämpning. Bestämmelse, vars tillämpning förutsätter att misstanke föreligger mot någon, får dock ej tillämpas. Tvångsmedel får ej användas i syfte att möjliggöra förverkande av egendom.

3 § Vid tillämpning av bestämmelse om tvångsmedel skall fängelse motsvaras av frihetsstraff enligt den andra statens lag.

Beslag får läggas på skriftligt meddelande mellan närstående, som avses i 36 kap. 3 § rättegångsbalken, endast när fråga är om brott för vilket ej är föreskrivet lindrigare straff än frihetsstraff i lägst två år.

Beslag består en månad från den dag det verkställdes, om ej rätten bestämmer annat.

4 § Laga domstol i frågor som rör förundersökning och tvångsmedel är rätten i den ort där utredningen påbörjades.

5 § Om det påkallas av överenskommelse som avses i 1 § får Konungen föreskriva, att med brott mot tullag skall jämföras sådan överträdelse av tullag för vilken påföljd kan ådömas av administrativ myndighet, om dennas beslut kan underkastas prövning av domstol.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1973.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1969: 200) om uttagande av utländsk skatt och allmän avgift

Härigenom förordnas, att lagen (1969: 200) om uttagande av utländsk skatt och allmän avgift skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Lag om uttagande av utländsk skatt och allmän avgift

I den mån utländsk skatt eller allmän avgift enligt överenskommelse mellan Sverige och främmande stat får uttagas här i riket får Konungen förordna, att skatten eller avgiften skall uppbäras och indrivnas i samma ordning som svensk skatt eller allmän avgift, och bestämma villkoren för uppbörden och indrivningen.

Föreslagen lydelse

Lag om uttagande av utländsk skatt, tull och annan allmän avgift

I den mån utländsk skatt, *tull* eller *annan* allmän avgift enligt överenskommelse mellan Sverige och främmande stat får uttagas här i riket får Konungen förordna, att skatten eller avgiften skall uppbäras och indrivnas i samma ordning som svensk skatt, *tull* eller *annan* allmän avgift, och bestämma villkoren för uppbörden och indrivningen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1973.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 23 mars 1973.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, MÖBERG, BENGTSSON, LÖFBERG, LIDBOM, FELDT.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *godkännande av avtal mellan Sverige och Förbundsrepubliken Tyskland om ömsesidigt bistånd i tullfrågor, m. m.*, och anför.

1 Inledning

I skrivelse den 28 april 1970 förordade generaltullstyrelsen att kontakt skulle tas med myndigheterna i Förbundsrepubliken Tyskland för att undersöka möjligheterna att få till stånd ett bilateralt avtal om samverkan mellan Sveriges och Förbundsrepubliken Tysklands tull-kriminalorgan vid bekämpande av illegal narkotikatrafik mellan och genom dessa länder.

Efter beslut av Kungl. Maj:t har därefter en särskilt utsedd delegation förhandlat med en tysk delegation om ömsesidigt bistånd mellan de båda ländernas tullmyndigheter. Förhandlingarna som ägde rum dels i Stockholm den 28 september—den 1 oktober 1971, dels i Bonn den 9—12 maj 1972 har avsett bistånd såväl vid bekämpande av illegal narkotikatrafik som i vissa andra tullfrågor. Delegationerna cnades om ett förslag till avtal som överlämnades till de båda regeringarna. Förslaget är avfattat på svenska och tyska språken. Det torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

Kungl. Maj:t har den 30 juni 1972 för sin del godkänt förslaget till avtal. Sedan även regeringen i Förbundsrepubliken Tyskland godkänt förslaget, undertecknades avtalet den 18 december 1972.

2 Avtalets huvudsakliga innehåll

Avtalet innehåller 16 artiklar. I art. 1 bestäms avtalets tillämpningsområde. Art. 2 upptar definitioner. Art. 3 reglerar biståndets omfattning vid överträdelser och art. 4 undantag från skyldigheten att lämna

bistånd. Enligt art. 5 lämnas utsträckt bistånd vid bekämpning av handeln med narkotika och psykotropa ämnen. Art. 6 handlar om sekretess. Biståndsframställnings form och innehåll regleras i art. 7 och förbindelseväg och behörighet i art. 8. I art. 9 föreskrivs hur framställning om bistånd skall handläggas. Art. 10 innehåller regler om akter och andra handlingar. Kostnadsfrågor regleras i art. 11. Art. 12 behandlar bistånd i delgivningsärenden och art. 13 bistånd i ärenden om handräkning för indrivning. I art. 14 bestäms om utfärdande av tillämpningsföreskrifter. Art. 15 innehåller en särskild regel om avtalets giltighet för Land Berlin. Frågor om ratifikation, ikraftträdande och uppsägning regleras slutligen i art. 16.

I art. 1 fastslås avtalets huvudsakliga syften. Genom sina tullmyndigheter skall de båda avtalsslutande staterna sålunda lämna varandra bistånd dels för att förhindra, utreda och beivra överträdelse av tulllagarna, dels för att delge handlingar som tullmyndigheterna utfärdar vid tillämpningen av tullag.

Art. 2 innehåller definitioner av "tullag" och "tullmyndighet". Med "tullag" förstås i avtalet de bestämmelser i lag eller annan författning om införsel, utförsel och transitering som avser tullar eller andra avgifter eller förbud, inskränkningar och kontrollåtgärder beträffande varu- eller valutatrafiken. Som "tullag" räknas i Förbundsrepubliken Tyskland också marknadsregleringens bestämmelser på jordbruksområdet om införselavgifter och exportrestitutioner. I avtalet förstås med "tullmyndighet" i Förbundsrepubliken Tyskland förbundstullförvaltningen och i Sverige generaltullstyrelsen med underlydande tullmyndigheter.

Bistånd skall enligt art. 3 lämnas i alla mål och ärenden som rör överträdelse av tulllagarna i den mån tullmyndigheterna i den anmodande staten är behöriga att företa utredning i målen eller ärendena. Undantag görs dock för överträdelse av valutabestämmelser i det att bistånd endast lämnas, om gärningarna är straffbara enligt den anmodade statens lag. Detta undantag innebär att avtalet tills vidare inte kommer att tillämpas på valutabrott, eftersom valutatrafiken över Förbundsrepubliken Tysklands gränser f. n inte är närmare reglerad. Bistånd enligt art. 3 lämnas bara på framställning. De båda staternas tullmyndigheter skall då lämna varandra alla tillgängliga upplysningar om förberedda eller begångna gärningar som strider mot eller kan antas strida mot den andra statens tullag. Vidare skall tullmyndigheten i den anmodade staten sörja för att de administrativa och rättsliga åtgärder företas som behövs för att efterkomma framställningen. Vid de avslutande förhandlingarna i Bonn förklarade sig de båda delegationerna vara ense om att avtalstexten inte borde belastas med en uppräkningslista av de åtgärder som kunde komma i fråga utan att dessa åtgärder kunde anges i tillämpningsföreskrifterna till avtalet. I avtalet anges dock att gripande, anhållande och häktning ej kan ske på grund

av avtalet. I art. 3 sägs slutligen att framställning om bistånd ej får göras, om den anmodande staten i det omvända fallet inte skulle vara i stånd att lämna det begärda biståndet.

Enligt art. 4 kan bistånd vägras, om den anmodade staten finner att biståndets lämnande kan kränka landets suveränitet, medföra fara för dess säkerhet eller strida mot dess allmänna rättsprinciper (ordre public) eller andra väsentliga intressen.

När det gäller att bekämpa den illegala handeln med narkotika och psykotropa ämnen (bl. a. centralstimulerande medel och LSD) skall de avtalsslutande staterna även utan begäran lämna varandra bistånd. Bestämmelser om sådant bistånd finns i art. 5. Uppgiftsskyldigheten, som skall fullgöras ofördröjligen, avser både brott mot den andra statens lagstiftning som avser att förhindra, utreda och beivra handel med narkotika och psykotropa ämnen, och — om medborgare i den andra staten, där boende personer eller där registrerade transportmedel är inblandade — brott mot det egna landets motsvarande lagstiftning. De båda staternas tullmyndigheter skall också utan begäran lämna varandra upplysningar om smugglingsmetoder och delge varandra erfarenheter av nya kontrollmetoder på narkotikaområdet.

Art. 6 innehåller en bestämmelse om sekretess. Utlåtanden och andra meddelanden som endera staten tar emot enligt avtalet är sålunda underkastade sekretess i enlighet med den statens lag.

Som framgår av art. 7 skall framställning om bistånd i regel göras skriftligen. De handlingar som behövs för att en framställning skall kunna efterkommas — såsom i förekommande fall behörig myndighets föreläggande eller beslut — skall bifogas i original eller bestyrkt fotokopia eller avskrift. Vid förhandlingarna var delegationerna ense om att den anmodade staten vid behov kan begära utdrag av den anmodande statens bestämmelser som är tillämpliga i biståndsärendet. I brådskande fall kan framställning få göras per telefon eller eljest muntligt men den skall då omgående bekräftas skriftligen.

I art. 9 föreskrivs bl. a. att framställning skall handläggas enligt den anmodade statens lag och att en begäran från myndigheten i den anmodande staten att ärendet skall handläggas på visst sätt eller att företrädare för myndigheten skall tillåtas närvara vid handläggning kan bifallas i den mån den anmodade statens lag ej förbjuder det.

Enligt art. 10 skall en begäran, att akter och andra handlingar skall översändas i original, framställas endast då det ej är tillräckligt att upplysningar lämnas eller avskrifter (fotokopior) översänds. Originalhandlingar skall snarast möjligt återställas. Den rätt som den anmodade staten eller tredje man kan ha till handlingarna kvarstår orubbad.

Art. 11 reglerar frågan om kostnader. Den anmodande staten svarar inte för avgifter och kostnader, som uppstår vid handläggning av en

framställning, med undantag för vad som utgått i ersättning till sakkunniga, översättare och tolkar.

Handlingar som förvaltningsmyndighet utfärdar eller avlåter vid tillämpning av tulllag kan delges med stöd av art. 12.

När det gäller tull- och skattefordringar på grund av in- och utförsel föreskrivs i art. 13 att bistånd skall lämnas i form av handräckning. Härvid tillämpas art. X och XI i avtal den 14 maj 1935 mellan Sverige och Tyskland angående handräckning i beskattningsärenden eller de bestämmelser som kan komma att ersätta dessa artiklar.

3 Internationellt samarbete i tullfrågor m. m.

Enligt en konvention som tillkom i Bryssel den 15 december 1950 och till vilken bl. a. Sverige och förbundsrepubliken Tyskland anslutit sig har upprättats ett råd för samarbete på tullområdet. Rådet har antagit flera rekommendationer om ömsesidigt bistånd i tullfrågor. Några av dessa avser det nu aktuella området. Enligt en rekommendation som antogs den 5 december 1953 skall tullmyndigheterna på begäran från annan medlemsstat i görligaste mån speciellt övervaka försändelser av varor som är föremål för omfattande smuggling till medlemsstatens territorium, inresa till och utresa från dess territorium av person vilken är känd som smugglare liksom också fordon, fartyg eller luftfartyg som man misstänker används för smuggling. På begäran skall tullmyndigheterna vidare så snabbt och detaljerat som möjligt lämna varje tillgänglig upplysning om smuggling som är föremål för undersökning i annan medlemsstat. Medlemsstaternas tullmyndigheter skall också lämna varandra upplysningar om nya metoder och medel för tullbedrägerier och översända de rapporter eller utredningar om brottstyper som kan antas vara av värde för andra medlemsstater. Medlemsstaternas tullmyndigheter skall utväxla förteckningar över varor som är föremål för smuggling till och från deras territorier. Medlemsstaternas tullmyndigheter skall lämna sina spaningsorgan tillfälle att upprätthålla direkt personlig kontakt för att underlätta att rekommendationens allmänna syften förverkligas. Medlem är dock ej skyldig att tillhandahålla konfidentiella informationer, bl. a. om deras utlämnande skulle stå i strid med allmänt intresse eller leda till förfång för allmänna eller privata företags rättmätiga kommersiella intressen. Mottagna upplysningar skall betraktas såsom konfidentiella och får inte utlämnas annat än till direkt berörda tjänstemän.

Den 8 juni 1967 antogs en rekommendation om central registrering av upplysningar om smuggling. Medlemsstaterna skall lämna samarbetsrådets generalsekreterare upplysningar i den omfattning som sådana bedöms vara av särskilt intresse från internationell synpunkt. Upplysningarna kan gälla personer som dömts för smuggling, gömställen i

transportmedel, smugglingsmetoder, gods som i särskilt hög grad är föremål för smuggling eller förfalskningar av handlingar eller föremål. I den mån en medlemsstat förklarat sig vilja delta i informationsbytet har den rätt att få upplysningar från registret. Upplysningarna skall behandlas konfidentiellt och får vidarebefordras endast till behörig tjänsteman.

En rekommendation som särskilt avser illegal handel med narkotika och psykotropa ämnen antogs den 8 juni 1971. Tullsamarbetsrådet rekommenderade då att medlemsstaternas tullmyndigheter utan begäran och utan dröjsmål lämnar andra tullmyndigheter, som kan vara direkt eller indirekt berörda, alla tillgängliga upplysningar om gärningar som innebär eller misstänks innebära eller sannolikt kan ge upphov till illegal handel med narkotika eller psykotropa ämnen. Upplysningar skall också lämnas om personer som enligt vad man vet eller misstänker medverkar till illegal narkotikahandel och om fordon, fartyg, luftfartyg och andra transportmedel som används eller misstänks bli använda i sådant sammanhang. Nya medel eller metoder som används för illegal handel med narkotika och psykotropa ämnen och nya produkter som förekommer vid sådan illegal handel skall vidare rapporteras.

Det kan nämnas att såväl Sverige som Förbundsrepubliken Tyskland godkänt rekommendationerna. I fråga om rekommendationen den 8 juni 1971 har Förbundsrepubliken Tyskland dock tillagt att tillämpning av rekommendationen för dess del kan bli aktuell endast i förhållande till vissa angivna stater — till dessa hör inte Sverige — och att Förbundsrepubliken avser att träffa avtal om ömsesidigt bistånd med andra medlemsstater för att rekommendationen skall bli tillämplig i förhållande till dessa.

I frågor om bistånd i brottmål i allmänhet finns särskilda bestämmelser om nordiskt samarbete som det dock ej finns anledning att gå in på här. I förhållande till utomnordiska stater regleras nämnda frågor bl. a. i den europeiska konventionen den 20 april 1959 om inbördes rättshjälp i brottmål som Sverige har ratificerat med vissa förbehåll (prop. 1961: 48). De former av bistånd som konventionen omfattar är i huvudsak bevisupptagning, beslag, husrannsakan, delgivning, uppgifter ur kriminalregister och underrättelse om straffdomar rörande annat konventionslands medborgare. Bistånd kan enligt art. 2 vägras, om gärningen är av politisk eller fiskal natur eller om den begärda åtgärden anses kränka landets suveränitet, medföra fara för dess säkerhet eller strida mot dess allmänna rättsprinciper (*ordre public*) eller andra väsentliga intressen. Sverige har för sin del gjort allmänna förbehåll om att bistånd kan vägras, om gärningen inte är belagd med straff i svensk lag eller om förundersökning rörande gärningen har inletts här eller i tredje stat. Bistånd kan också vägras, om den misstänkte har åtalats eller redan genom dom fällts till ansvar eller frikänts

i Sverige eller i tredje stat, om det här eller i tredje stat har beslutats att förundersökning eller åtal skall nedläggas eller att förundersökning ej skall inledas eller åtal ej ske eller om straff för brottet är preskriberat enligt svensk lag.

Bevisupptagning som avses i konventionen sker enligt lagen (1946: 816) om bevisupptagning åt utländsk domstol och lagen (1946: 817) om bevisupptagning vid utländsk domstol. I fråga om konventionens artikel om beslag och husrannsakan har Sverige gjort särskilt förbehåll om att sådant bistånd inte lämnas från svensk sida. Dessa tvångsmedel kan däremot användas enligt lagstiftningen om utlämning för brott. Beslag kan också förekomma enligt 18 § lagen (1972: 260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom.

Delgivning enligt brottmålskonventionen gäller handlingar som utgår från judiciell myndighet, dvs. domstol, undersökningsdomare eller åklagare. Handling från utländsk myndighet i allmänhet kan delges här enligt kungörelsen (1909 nr 24 s. 1) ang. delgivning av handling på begäran av utländsk myndighet (ändrad senast 1970: 471). När det gäller utomnordiska länder sker framställning i regel hos utrikesdepartementet som anlitar länsstyrelse för att verkställa delgivningar. Skall handlingar från svensk myndighet delges i utlandet sker det normalt genom utrikesdepartementet enligt kungörelsen (1933: 618) ang. biträde av utrikesdepartementet för delgivning av handlingar i utlandet.

Enligt art. 13 i konventionen är fördragsslutande stat skyldig att under vissa förutsättningar översända utdrag och uppgifter ur kriminalregister. Sådana utdrag och uppgifter lämnas enligt förbehåll som Sverige gjort endast när annan konventionsstats judiciella myndigheter begär det för brottmål och endast beträffande personer som är misstänkta eller åtalade. När det gäller medborgare i annan stat eller den som har hemvist där får enligt 13 § lagen (1963: 197) om allmänt kriminalregister (13 § ändrad senast 1970: 421) anteckningar i registret redovisas till myndighet i den staten enligt Kungl. Maj:ts föreskrifter. När det begärs av utländsk domstol eller åklagarmyndighet för utredning i brottmål får rikspolisstyrelsen enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande meddela utdrag av registret. När det gäller myndighet i utomnordisk stat får utdrag i övrigt meddelas endast med Kungl. Maj:ts tillstånd. Beträffande uppgifter ur polisregister får rikspolisstyrelsen enligt 4 § lagen (1965: 94) om polisregister på framställning bl. a. av internationella kriminalpolisorganisationen (Interpol) eller polis- eller åklagarmyndighet i stat som är ansluten till Interpol förordna att uppgift från polisregister skall meddelas, när det fordras för utredning i brottmål eller utlämningsärende. Gäller det polis- eller åklagarmyndighet i utomnordisk stat som ej tillhör Interpol, krävs Kungl. Maj:ts bemyndigande för att rikspolisstyrelsen skall få lämna uppgift från registret. Kungl. Maj:t får för vissa andra fall föreskriva att uppgift från polisregister får lämnas

till myndighet i främmande stat och kan också meddela tillstånd i särskilt fall.

Sverige har åtagit sig att enligt art. 22 brottmålskonventionen underätta annan konventionsstat om straffdomar som rör medborgare i den staten. Sådana uppgifter vidarebefordras av utrikesdepartementet.

Verkställighet av brottmålsdom regleras i lagen om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom. Lagen har föranletts av den europeiska konventionen den 28 maj 1970 om brottmålsdoms internationella rättsverkningar. Enligt denna kan Sverige efter överenskommelse med främmande stat åta sig att efter framställning verkställa utländsk brottmålsdom här i landet. Verkställigheten kan avse frihetsberövande påföljd, böter eller förverkande och skall i princip föregås av ett domstolsförfarande. Domstolen skall bestämma ny påföljd med tillämpning av de svenska påföljdsreglerna. Verkställigheten i Sverige skall ske enligt svenska regler. Det är också möjligt att från svensk sida begära verkställighet i främmande stat av svensk brottmålsdom på motsvarande villkor. Kungl. Maj:t kan i fall som inte täcks av överenskommelse med annan stat förordna om överflyttning av verkställighet till eller från Sverige.

Om indrivning av utländska skatter och allmänna avgifter finns bestämmelser i lagen (1969: 200) om uttagande av utländsk skatt och allmän avgift. I den mån utländsk skatt eller allmän avgift får tas ut i Sverige enligt överenskommelse mellan Sverige och främmande stat får Kungl. Maj:t sålunda förordna att skatten eller avgiften skall uppbäras och indrivnas i samma ordning som svensk skatt eller allmän avgift och bestämma villkoren för uppbörden och indrivningen. Sådana förordnanden har också meddelats med anledning av avtal om handräckning i skatteärenden.

4 Huvuddragen av den svenska och den tyska smugglingslagstiftningen m. m.

Svensk rätt

Bestämmelser om varusmuggling och likartad brottslighet finns i lagen (1960: 418) om straff för varusmuggling (ändrad senast 1972: 194). Utom straffbestämmelser innehåller lagen föreskrifter om förverkande, förundersökning, beslag, husransakan, kroppsvisitation m. m.

Enligt 1 § första stycket gör den sig skyldig till varusmuggling som utan att ge det tillkänna för vederbörlig myndighet till riket inför eller från riket utför gods, för vilket tull eller annan allmän avgift skall erläggas till staten eller som enligt stadgande i lag eller författning ej får införas eller utföras. Vidare gäller att gärningen skall ske uppsåtligt. Enligt andra stycket samma paragraf föreligger också varusmugg-

ling, när någon genom vilseledande i samband med tullbehandling av gods uppsåtligen föranleder att tull eller annan allmän avgift undandras staten eller att gods införs eller utförs i strid mot förbud. Som varusmuggling skall enligt 4 § även anses vissa andra åtgärder. Varusmugglingslagen innehåller också bestämmelser om ansvar för olovlig befattningsmedel med smuggelgods och för gärningar som har förövats av oaktsamhet.

För varusmuggling av normal svårhetsgrad är straffet dagsböter, lägst tio, eller fängelse i högst ett år, för ringa varusmuggling penningböter och för grov varusmuggling fängelse i högst två år. Särskilda bestämmelser gäller för narkotikasmuggling som kan bestraffas med fängelse i högst två år, även om smugglingen ej bedöms som grov, medan straffskalan för grov smuggling av narkotika är fängelse från ett till tio år. Straffet för andra brott mot varusmugglingslagen varierar från dagsböter till fängelse i högst ett år. I nu berörda bestämmelser har vissa ändringar beslutats, som avses träda i kraft den 1 januari 1974 (prop. 1972: 110, SkU 1972: 61, rskr 1972: 296). Sålunda höjs bl. a. straffmaximum för varusmuggling till fängelse två år och för grov varusmuggling till fängelse sex år.

Om förfarandet vid utredning av brott mot varusmugglingslagen finns bestämmelser dels i varusmugglingslagen, dels i rättegångsbalken. Av intresse i detta sammanhang är främst följande bestämmelser i 13—19 §§ varusmugglingslagen och 23, 27 och 28 kap. rättegångsbalken. Förundersökning om brott som avses i varusmugglingslagen får inledas av tullmyndighet. Har tullmyndighet inlett sådan förundersökning gäller rättegångsbalkens bestämmelser om undersökningsledare för tullmyndigheten. Som undersökningsledare får tullmyndighet hålla förhör med envar som antas kunna lämna upplysning av betydelse för utredningen. Den som kallas till förhör men som utan giltig orsak underlåter att infinna sig kan hämtas till förhöret. Hämtning kan utan föregående kallelse tillgripas, om undersökningen avser brott varå fängelse kan följa och det skäligen kan befaras att den som skall höras ej skulle hörsamma kallelse eller i anledning av kallelse skulle försvåra utredningen genom undanröjande av bevis eller på annat sätt. Om det behövs är den som skall höras skyldig att stanna kvar för förhör i sex timmar. Den som kan misstänkas för brottet kan dock under angiven förutsättning hållas kvar längre.

Undersökningsledare får inhämta yttrande av sakkunnig och hos rätten begära föreläggande att skriftligt bevis skall företas eller föremål tillhandahållas för besiktning.

Föremål eller skriftlig handling som skäligen kan antas ha betydelse för utredning om brott eller ha avhänts någon genom brott eller förverkats på grund av brott får tas i beslag. Särskilda inskränkningar med hänsyn till tystnadsplikt gäller dock för skriftliga handlingar lik-

som för försändelser som finns hos post- eller televerket. Den som griper eller anhåller misstänkt eller verkställer häktning får lägga beslag på de föremål som då påträffas. Också i samband med husrannsakan och kroppsvisitation får den som verkställer åtgärden lägga beslag på de föremål och handlingar som påträffas. Föremål och handlingar som påträffats på annat sätt får tas i beslag efter beslut av undersökningsledaren — tullmyndigheten eller åklagaren. Är fara i dröjsmål får också utan sådant beslut åtgärden vidtas av polisman eller tulltjänsteman, då det inte rör sig om försändelser i post- eller televerkets vård. Så snart det gäller egendom som kan antas vara förverkad enligt varusmuggningslagen och oavsett om fara i dröjsmål är för handen får tulltjänsteman, tjänsteman vid lots- och fyrstaten och polisman utan beslut av undersökningsledaren eller åklagaren ta egendomen i beslag. Om beslag verkställs av annan än undersökningsledaren eller åklagaren och denne inte har beslutat beslaget skall anmälan skyndsamt göras hos denne som har att omedelbart pröva om beslaget skall bestå. Den som har drabbats av ett beslag kan påkalla rättens prövning av det. När rätten fastställer beslag eller, som också kan förekomma, själv förordnar om beslag skall den sätta ut tid inom vilken åtal skall väckas. I annat fall skall åtal väckas inom en månad sedan beslaget verkställdes. Vid behov kan rätten förlänga tiden. Har beslag lagts på egendom som kan antas vara förverkad enligt varusmuggningslagen är föreskriften om den tid inom vilken åtal senast skall väckas inte tillämplig. När det gäller försändelser som kommer in till bl. a. post-, telegraf- eller järnvägsanstalt finns det möjlighet för rätten att förordna att försändelsen skall hållas kvar tills frågan om beslag har blivit avgjord.

Husrannsakan får företas i hus, rum eller slutet förvaringsställe, om det kan antas att brott förövats som kan medföra fängelse. Syftet skall vara att söka efter föremål som är underkastat beslag eller eljest att utreda omständighet som kan ha betydelse för utredning om brottet. Hos annan än den som skäligen kan misstänkas för brottet får husrannsakan dock ske endast om brottet har förövats hos honom eller den misstänkte har gripits där eller eljest synnerlig anledning finns att anta att man där skall påträffa föremål som är underkastat beslag eller erhålla annan utredning om brottet. Husrannsakan får vidare företas i syfte att få tag på person som skall gripas, anhållas eller häktas eller hämtas till förhör eller inställelse vid rätten. I lägenhet som är tillgänglig för allmänheten får husrannsakan företas även i andra fall än nu har sagts. Sådan utsträckt rätt att företa husrannsakan gäller också lägenhet som brukar utgöra tillhåll för lösdrivare eller förbrytare eller där sådant gods som eftersöks brukar köpas upp eller tas emot som pent. Om husrannsakan förordnar undersökningsledaren, åklagaren eller rätten. Kan husrannsakan antas bli av stor omfattning eller medföra synnerlig olä-

genhet för den hos vilken åtgärden företas, bör åtgärden inte genomföras utan rättens förordnande annat än om det är fara i dröjsmål. Vid fara i dröjsmål får polisman eller tulltjänsteman för övrigt företa husrannsakan utan förordnande. För att söka efter egendom som kan antas vara förverkad enligt varusmuggningslagen får polisman eller tulltjänsteman, även om fara i dröjsmål inte är för handen, utan förordnande företa husrannsakan i lägenhet som är tillgänglig för allmänheten eller brukar utgöra tillhåll för lösdrivare etc. Detsamma gäller magasin, upplagsbodar och uthus.

Finns anledning anta att brott förövats som kan medföra fängelse, får kroppsvisitation företas för att söka efter föremål som är underkastat beslag eller eljest för att utröna omständighet som kan ha betydelse för utredning om brottet. Annan än den som skäligen kan misstänkas för brottet får dock kroppsvisiteras endast om synnerlig anledning finns att anta att föremål som är underkastat beslag skall påträffas eller att annan utredning om brottet skall erhållas genom åtgärden. Om rätt att förordna om kroppsvisitation gäller i tillämpliga delar samma regler som om rätt att förordna om husrannsakan. Vid fara i dröjsmål får polisman eller tulltjänsteman besluta om kroppsvisitation. En utsträckt rätt att företa kroppsvisitation finns i vissa fall. Förekommer sålunda anledning mot någon, som anträffas vid gräns- eller kustort eller ankommer till plats där förbindelse med utlandet äger rum, att han har på sig gods som enligt varusmuggningslagen är underkastat beslag får tulltjänsteman företa kroppsvisitation på honom för att söka efter sådant gods. Om chef för tull-, kust- eller gränsbevakning finner att det är oundgängligen nödvändigt att på någon plats skärpa tullkontrollen av persontrafiken till eller från utlandet med viss lägenhet eller för viss tidrymd, kan bevakningschefen förordna att kroppsvisitation skall verkställas på den som kommer från eller avreser till utlandet med lägenheten eller på den som under tidrymden kommer från utlandet till platsen eller avreser till utlandet från platsen. Sådant förordnande skall ofördröjligen underställas generaltullstyrelsens prövning men går likväl genast i verkställighet.

Varusmuggningslagens bestämmelser om förundersökning, beslag, husrannsakan och kroppsvisitation äger enligt 21 § valutaförordningen (1959: 264, 21 § ändrad senast 1960: 262) motsvarande tillämpning i fråga om olaga in- och utförsel av värdepapper och andra betalningsmedel än växlar.

Tysk rätt

Om skattebrott och smuggling finns bestämmelser i "Reichsabgabenordnung" (§§ 391 och följande). Det centrala skattebrottet är "Steuerhinterziehung", undandragande av skatt. Med skatt förstås därvid även tull. Den som med uppsåt att bereda sig eller annan vinning skaffar

sig otillbörlig skatteförmån eller uppsåtligen föranleder att skatteinkomster undandras det allmänna straffas sålunda med "Geldstrafe" (böter) eller med "Freiheitsstrafe" (fängelse) och böter. Högsta fängelsestraff är fem år. Högsta bötesbelopp är fem miljoner DM. "Steuerhinterziehung" begår också den som använder föremål beträffande vilka skattebefrielse eller annan skatteförmån beviljats honom för ett ändamål som inte motsvarar ändamålet med skatteförmånen, och med uppsåt att bereda sig eller annan vinning underlåter att först i rätt tid uppge detta för skattemyndighet (tullmyndighet). "Bannbruch" är den form av smuggling som består i att föremål införs, utförs eller transiteras i strid mot förbud utan att de i vederbörlig ordning företetts vid behörig tullanstalt. "Bannbruch" bestraffas som "Steuerhinterziehung", såvida gärningen inte som överträdelse av införsel-, utförsel- eller transiteringsförbud är belagd med straff eller "Geldbusse" (penningbelopp som åläggs i administrativ ordning) enligt andra bestämmelser. För yrkesmässig eller organiserad smuggling eller smuggling som genomförs med våldsamma medel är straffet frihetsstraff i minst tre månader. "Steuerhehlerei" begår den som för egen vinning köper, tar emot (som pant eller eljest), döljer eller avsätter produkter eller varor för vilka förbrukningsskatt eller tull har undandragits eller som varit föremål för "Bannbruch". Straffskalan bestäms som för "Steuerhinterziehung" och, om gärningsmannen handlat yrkesmässigt, för yrkesmässig smuggling. Oaktsamt undandragande av skatt — "leichtfertige Steuerverkürzung" — och ett antal andra mindre allvarliga förseelser mot skatte- och tullbestämmelserna räknas som "Ordnungswidrigkeiten" (ordningsöverträdelser) och anses inte som i egentlig mening kriminella gärningar. För dessa ordningsöverträdelser finns endast administrativa sanktioner som regleras i första hand genom en generell lag, "Gesetz über Ordnungswidrigkeiten". Lagen som gäller för en stor mängd lindrigare överträdelser inom hela samhällsområdet föreskriver en ordningsbot, "Geldbusse" mellan fem och 1 000 DM. På skatte- och tullområdet gäller dock särskilda högre maximibelopp. "Leichtfertige Steuerverkürzung" kan t. ex. medföra en bot på högst 100 000 DM och andra överträdelser på området en bot på högst 10 000 DM. Ordningsbot åläggs av förvaltningsmyndigheter och åklagare är ej inkopplad. Besvär kan emellertid anföras hos domstol.

Vid utredning av brott mot tull- och skatteförfattningarna har de tyska tullkriminalmyndigheterna och tulltjänstemännen samma befogenheter som polismyndigheter och polismän vid utredning av brott i allmänhet. Bestämmelser om brottsutredning och om rättegången i brottmål finns främst i "Strafprozessordnung". Motsvarighet till förundersökning enligt svensk rätt är "das Vorverfahren". Detta består antingen endast av ett utredningsförfarande under ledning av åklagarmyndighet och med biträde av polispersonal och andra tjänstemän eller, i alla

särskilt viktiga eller svåra saker, av åklagarmyndighetens utredningsförfarande jämte en därpå följande "Voruntersuchung". En "Voruntersuchung" leds av en undersökningsdomare, "Untersuchungsrichter". Sådan domare bör nog skiljas från den domare, "Ermittlungsrichter", som åklagarmyndigheten måste vända sig till vid sin utredning för att få vissa åtgärder utförda. Åklagarmyndigheten och polisen (tullen) har inte någon befogenhet att tvinga den misstänkte eller andra som behöver höras att inställa sig hos dem för förhör. På förordnande av domare är den misstänkte och vittnen emellertid skyldiga att inställa sig inför denne. Förordnande av domare kan åklagarmyndigheten begära. I brådskande fall får dock även polismyndighet (tullkriminalmyndighet) rikta sådan begäran till domaren. Om den misstänkte uteblir kan han hämtas. Vittnen som uteblir kan dömas till böter. Hämtning av vittnen kan också ske. Under åklagarens utredning kan vittne höras under ed, om det är fara i dröjsmål eller det behövs för att få fram en för den fortsatta utredningen väsentlig, sann utsaga. Några ytterligare fall då vittne kan höras under ed före huvudförhandlingen förekommer, bl. a. under "Voruntersuchung". Under utredningen kan domare förordna om hörande av sakkunnig.

Föremål, skriftliga handlingar inbegripna, som kan vara av betydelse som bevismedel vid utredningen eller vara förverkade får tas i förvar eller på annat sätt säkerställas. Förvaras ett föremål av enskild person och lämnas det inte ut frivilligt, får det tas i beslag. Vissa undantag gäller med hänsyn till tystnadsplikt m. m. Om beslag förordnar domare. Vid fara i dröjsmål kan dock även åklagarmyndigheten och åklagarens biträden, i förekommande fall tulltjänstemän, göra det. Har sådant beslag skett i den enskilde partens eller hans anhörigas frånvaro eller trots deras invändningar skall domarens godkännande av åtgärden inhämtas. Även försändelser under postbefordran kan enligt särskilda regler tas i beslag.

Husrannsakan och kroppsvisitation enligt svensk rätt motsvaras i tysk rätt av "Durchsuchung" som företas för att man skall få tag på föremål som kan komma i fråga som förverkandeobjekt eller bevismedel eller för att få tag på den misstänkte. Förutsättningarna för "Durchsuchung" är olika beroende på om åtgärden skall företas hos den misstänkte eller ej. Hos den misstänkte får "Durchsuchung" företas om syftet är att gripa honom eller om åtgärden kan antas leda till att bevismedel anträffas. Om det gäller att anträffa föremål, som är underkastade beslag, får "Durchsuchung" hos den misstänkte företas under samma förutsättningar som gäller för beslag. Behörig att förordna om "Durchsuchung" är domaren, vid fara i dröjsmål åklagare eller biträdande tjänsteman, i förekommande fall tulltjänsteman. "Durchsuchung" av utrymmen som är tillgängliga för envar eller av illa beryktade tillhåll kan polisman (tulltjänsteman) göra på egen hand, såvida det är fara

i dröjsmål. Hos annan än den misstänkte får "Durchsuchung" ske endast om det föreligger faktiska omständigheter varav kan slutas att den person, spår eller föremål som eftersöks står att finna. Denna inskränkning beträffande "Durchsuchung" hos annan än den misstänkte gäller dock inte för utrymmen där den misstänkte har gripits eller som han uppsökt under förföljande eller där en person som står under polisövervakning bor eller uppehåller sig.

5 Avtalets genomförande

Enligt art. 14 i avtalet utfärdar behöriga myndigheter i de avtalsslutande staterna i samförstånd de tillämpningsföreskrifter som behövs. För Sveriges del ankommer det i första hand på Kungl. Maj:t att utfärda sådana tillämpningsföreskrifter. Som framgår av det följande behövs emellertid för avtalets genomförande i ett par hänseenden lagstiftning som kräver riksdagens medverkan.

I mål och ärenden som avser brott mot tullbestämmelserna i allmänhet lämnas bistånd enligt art. 3. Förutsättning för att bistånd skall lämnas är att tullmyndigheterna i den anmodande staten är behöriga att företa utredning i målen eller ärendena. Denna förutsättning torde få förstås så att bistånd kan påkallas även i fall då åklagare har övertagit ledningen av förundersökningen. Enligt 13 § tredje stycket varusmuggningslagen får åklagaren vid förundersökning anlita biträde av tullmyndighet och uppdra åt tulltjänsteman att vidta särskild till undersökningen hörande åtgärd, om dess beskaffenhet tillåter det. En motsvarande ordning gäller i Förbundsrepubliken Tyskland. Om tullmyndighet i det andra landet har upplysningar av betydelse för undersökningen att lämna, kan dessa tillföras utredningen genom att åklagaren uppdrar åt tullmyndighet i det egna landet att begära bistånd av tullmyndigheten i det andra landet.

Enligt art. 3 (3) skall de avtalsslutande staternas tullmyndigheter på framställning lämna varandra alla tillgängliga upplysningar om förberedda eller begångna gärningar som strider mot eller kan antas strida mot den andra avtalsslutande statens tullbestämmelser. Med "tillgängliga" upplysningar avses här endast sådana som redan finns hos myndigheten när framställning görs och som myndigheten kan disponera över. Som framgått av vad som tidigare anförts gäller särskilda bestämmelser för att uppgifter eller utdrag ur kriminalregister och polisregister skall kunna lämnas. Dessa bestämmelser medger inte att svensk tullmyndighet lämnar uppgifter eller utdrag som den har fått ur dessa register till utländsk myndighet och något undantag härifrån på grund av avtalet har inte varit avsett. Det kan tilläggas att det i och för sig inte torde möta hinder att uppgifter som tullmyndigheten har fått fram vid en utredning

vidarebefordras till utländsk tullmyndighet, även om uppgifterna också skulle finnas i kriminalregistret eller i polisregister.

I detta sammanhang kan vidare nämnas att lagen (1937: 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar (sekretesslagen, ändrad senast 1972: 734) som avser förhållandet mellan rikets myndigheter och den enskilde i allmänhet inte är tillämplig myndigheterna emellan. Det sagda torde gälla även i förhållandet mellan svensk och utländsk myndighet. I fråga om utlämnande av uppgifter och anteckningar som tillförts kriminalregistret eller polisregister gäller emellertid särskilda bestämmelser vars innebörd såvitt nu är av intresse har berörts tidigare (jämför även 11 § första stycket sekretesslagen, första stycket ändrat senast 1965: 95). När fråga uppkommer huruvida allmän handling kan lämnas ut till utländsk myndighet bör dock tillses att de intressen som uppbär lagen inte åsidosätts genom att handlingen lämnas ut till utländsk myndighet. Enligt art. 6 skall meddelanden som endera avtalslutande staten mottar vara underkastade sekretess i enlighet med den mottagande statens lag. De tyska sekretessreglerna, vars huvudprincip är att myndighets akter och handlingar inte är offentliga och tyska tulltjänstemän är bundna av en på tull- och skatteområdet gällande tystnadsplikt, torde innefatta tillräckliga garantier för att svenska intressen av sekretess skyddas i de fall som avtalet omfattar. Skulle ett väsentligt allmänt intresse kunna skadas genom att upplysningar lämnas kan bistånd vägras med stöd av art. 4 i avtalet. Denna artikel föreskriver nämligen att bistånd kan vägras om detta skulle strida mot landets väsentliga intressen.

I fråga om handlingar som enligt avtalet har översänts till svensk tullmyndighet och handlingar som eljest tillhör utredning som sker på tysk begäran torde 10 § första stycket sekretesslagen (10 § ändrad senast 1947: 629) få anses tillämplig och erbjuda tillräckligt skydd mot att sådana handlingar lämnas ut. Enligt denna bestämmelse får sålunda handlingar rörande tullmyndighets eller åklagares verksamhet till förekommande av eller beivrande av brott, liksom handlingar rörande användning av tvångsmedel i brottmål, ej lämnas ut, såvida det skäligen kan befaras att ett utlämnande skulle motverka brotts upptäckande eller utredningen av brottmål eller åtgärder till förekommande av brott eller också vara menligt för rikets säkerhet eller för enskild person. I varje fall om svenska bestämmelser om förundersökning och tvångsmedel görs tillämpliga vid utredning av brott mot tysk tulllag bör 10 § sekretesslagen anses omfatta handling som tillhör sådan utredning.

Om tullmyndighet i den anmodade staten ej har de upplysningar som begärs i framställningen om bistånd omedelbart tillgängliga skall myndigheten enligt art. 3 (4) sörja för att de administrativa och rättsliga åtgärder företas som behövs för att framställningen skall kunna efterkommas. Avser en framställning från tysk sida upplysningar eller hand-

lingar som annan svensk myndighet innehar torde den svenska tullmyndigheten enligt 4 § första stycket allmänna verkstadgan (1965: 600, 4 § ändrad senast 1972: 408) kunna påkalla biträde av den andra myndigheten för att efterkomma framställningen. När tullmyndigheten påkallar sådant biträde för tysk myndighets räkning sker det för att uppfylla ett svenskt åtagande och för att svenska tullmyndigheter skall kunna erhålla bistånd i det omvända fallet.

Skulle de uppgifter eller handlingar som behövs kunna erhållas endast från enskild person, skulle tullmyndigheten emellertid, i avsaknad av tvångsmedel och andra möjligheter att handla mot den enskildes vilja, ofta inte kunna lämna begärt bistånd. Bortsett från fall som omfattas av speciell lagstiftning såsom den tidigare nämnda lagen om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom kan tvångsmedel enligt svensk rätt inte tillgripas på grund av misstanke om utländskt brott på vilket någon svensk straffbestämmelse ej är tillämplig. Från tysk sida är man beredd att hålla förhör och använda vissa tvångsmedel för att efterkomma en svensk framställning om bistånd enligt avtalet. Svenskt bistånd i en motsvarande omfattning förutsätter att vissa bestämmelser om förundersökning rörande brott som avses i varusmuggningslagen och om beslag, husrannsakan och kroppsvisitation för utredning av sådant brott görs tillämpliga i fråga om brott mot de tyska tullagarna. För detta krävs särskild lagstiftning.

Bistånd i delgivningsärenden regleras i art. 12. På framställning av tullmyndighet i den ena staten skall tullmyndighet i den andra staten, med tillämpning av där gällande lag, delge eller låta delge de handlingar som förvaltningsmyndighet utfärdar eller avlåter vid tillämpning av tulllag. Bevis om delgivning skall lämnas genom ett av mottagaren undertecknat och daterat erkännande av mottagandet eller ett intyg av tullmyndigheten om tid och sätt för delgivningen. Detta innebär för svenskt vidkommande att delgivningslagen (1970: 428) och delgivningskungörelsen (1970: 467) blir tillämpliga. Bevis om delgivning som har verkställts enligt lagen bör förses med särskilt intyg av tullmyndigheten.

I ärenden om handräckning för indrivning lämnas bistånd enligt art. 13. Sådan handräckning kan avse indrivning av fordringar på tull och annan import- eller exportavgift jämte ränta och andra biförpliktelser. Däremot omfattar avtalet inte böter eller de särskilda avgifter som enligt tysk rätt kan åläggas i administrativ ordning (Geldbussen).

Enligt den tidigare nämnda lagen om uttagande av utländsk skatt och allmän avgift får Kungl. Maj:t förordna dels att utländsk skatt eller allmän avgift skall uppbäras och indrivas i samma ordning som svensk skatt eller allmän avgift, dels bestämma villkoren för uppbörden och indrivningen. Tullar och import- och exportavgifter är i och för sig att hänföra till allmänna avgifter, men lagen och dess föregångare — dvs. lagen (1935: 315) angående uttagande i vissa fall av ogulden utländsk

utskyld eller allmän avgift och lagen (1935: 316) om införsel i avlöning, pension eller livränta för uttagande av oguldna utländska utskylder eller allmänna avgifter — har inte tillämpats på avgifter som tas ut i samband med införsel och utförsel av varor. De båda lagarna från år 1935 antogs av riksdagen i samband med godkännande av det avtal mellan Sverige och Tyska riket angående handräckning i beskattningsärenden vartill hänvisas i det nu föreliggande avtalet om ömsesidigt bistånd i tullfrågor (prop. 1935: 242 och 243, rskr 1935: 285 och 290). I 1935 års avtal uteslöts bl. a. tullar uttryckligen från avtalets tillämpningsområde.

Utländsk stats fordringar på tull eller annan import- eller exportavgift kan f. n. inte indrivas i Sverige. För att Sverige skall kunna uppfylla sitt åtagande enligt art. 13 bör Kungl. Maj:t kunna förordna att Förbundsrepubliken Tysklands fordringar av nämnda slag skall uppbäras och indrivas i samma ordning som svensk tull och därmed jämställda avgifter. Även om sådana avgifter täcks av ordalagen i lagen om uttagande av utländsk skatt och allmän avgift, torde lagen böra ändras så att det klarare framgår att den omfattar också sådana avgifter.

Vid indrivning av tysk tull och jämställda avgifter skall tillämpas art. X och XI i 1935 års avtal eller de bestämmelser som kan komma att ersätta dessa artiklar. Artiklarna innehåller följande.

Artikel X.

(1) Exigibla beslut i beskattningsärenden med undantag av beslut om kvarstad och liknande tvångsmedel skola efter framställning från den högsta finansmyndigheten inom den ena staten till motsvarande myndighet i den andra staten utan särskild kostnad erkännas såsom gällande i den senare staten och där verkställas. Dylikt erkännande skall meddelas uttryckligen.

(2) De i punkt (1) angivna besluten skola utan parternas särskilda hörande verkställas i enlighet med lagstiftningen i den stat, inom vilken verkställigheten skall äga rum.

(3) Vid framställningen om verkställighet skall fogas förklaring av vederbörande myndighet i den stat, från vars sida framställningen skett, att beslutet är exigibelt; denna myndighets behörighet skall bestyrkas av den högsta finansmyndigheten i nämnda stat.

(4) Såframt ej annat överenskommes skall den handling, på grund varav verkställighet skall ske, till den del den innefattar själva beslutet vara åtföljd av översättning, avfattad å det officiella språket i den stat, till vilken framställningen gjorts.

(5) Förklaring och bestyrkande, varom i punkt (3) förmäles, skola vara åtföljda av översättning till det officiella språket i den stat, till vilken framställningen skett.

Artikel XI.

Framställning om visst slag av verkställighet skall i möjligaste mån efterkommas, såframt nämnda slag av verkställighet är tillåtet i beskattningsärenden enligt lagstiftningen både i den stat, som gjort framställningen, och i den stat, till vilken framställningen riktats; i övrigt regleras

sättet för verkställigheten och förfarandet därvid, på sätt i artikel X punkt (2) stadgas, i enlighet med lagstiftningen i den stat, till vilken framställningen skett.

6 Departementschefen

Genom den starka utvecklingen av det internationella handelsutbytet och resandet mellan länderna har trafiken över våra gränser blivit mycket intensiv. Då samfärdseln samtidigt ställer stora krav på snabbhet i kommunikationerna och frihet från detaljkontroll ökar svårigheterna att upprätthålla en effektiv gränskontroll. Allt internationellt samarbete som kan underlätta och förbättra gränskontrollen är därför av stort värde, inte minst med hänsyn till intresset av att stävja den internationellt organiserade smugglingen. Betydande resultat har visserligen nåtts bl. a. genom arbetet inom det internationella tullsamarbetsrådet och den nära samverkan som finns med de nordiska grannländerna. Det är emellertid ett starkt intresse att ett närmare samarbete på området etableras också med länder utanför Norden. Det nu undertecknade avtalet mellan Sverige och Förbundsrepubliken Tyskland ligger i linje härmed.

Syftet med avtalet är att de båda staterna genom sina tullmyndigheter skall lämna varandra bistånd för att komma till rätta med överträdelser av tullbestämmelserna. Avtalet berör alla bestämmelser om införsel, utförsel och transitering som avser tullar och andra avgifter eller förbud, inskränkningar och kontrollåtgärder beträffande varu- eller valutatrafiken. Ansvar för brott mot eller överträdelser av de svenska tullbestämmelserna ådöms i huvudsak enligt lagen (1960: 418) om straff för varusmuggling. De brott och överträdelser som avses i varusmugglingslagen har nära motsvarigheter i tysk rätt. Enligt avtalet skall vidare ömsesidigt bistånd lämnas för delgivning av handlingar och indrivning.

Avtalet möjliggör ett effektivare samarbete än som hittills har kunnat förekomma mellan de båda länderna när det gäller utbyte av upplysningar om överträdelser av tullagstiftningen. Det öppnar dessutom möjlighet för tullmyndigheterna att bistå varandra vid utredningar genom att hålla förhör och tillgripa sådana tvångsmedel som beslag och husrannsakan.

En viktig punkt i avtalet reglerar förfarandet när begärda upplysningar inte är tillgängliga för tullmyndigheten i den anmodade staten utan behöver anskaffas. Enligt art. 3 (4) i avtalet skall denna således sörja för att de administrativa och rättsliga åtgärder vidtas som behövs för att efterkomma framställningen.

Om den svenska tullmyndigheten inte har de uppgifter som begärs från tysk sida torde myndigheten ofta på ett enkelt sätt, t. ex. genom en mer eller mindre formlös hänvändelse till annan svensk myndighet, kunna inhämta och vidarebefordra uppgifterna. Av vad som tidigare

har anförts framgår att sekretesslagen i och för sig inte torde hindra att svensk myndighet lämnar handlingar eller uppgifter till utländsk myndighet. En svensk tullmyndighet har dock inte rätt att översända utdrag eller uppgifter ur kriminalregistret eller polisregister till utländsk myndighet. Någon ändring härutinnan är inte avsedd.

Behöver en mer omfattande utredning göras för tysk räkning kommer tullmyndighetens uppgift att likna uppgiften vid en vanlig förundersökning om brott som avses i varusmuggningslagen. Vid sådan undersökning kan tullmyndigheten hålla förhör i saken och i viss utsträckning använda tvångsmedel. Tullmyndigheten kan besluta om anhållande, reseförbud, beslag, husrannsakan, kroppsvisitation och kroppsbesiktning liksom också ta lös egendom i förvar i avvaktan på domstols beslut om kvarstad eller skingringsförbud. Sådana åtgärder kan emellertid f. n. ej användas vid lämnande av bistånd åt utländsk myndighet. Detta sammanhänger bl. a. med att smugglings- och valutalagstiftningen är territoriellt bunden och att brott enligt utländska smugglingsbestämmelser eller utländsk valutalagstiftning inte utgör brott som kan föranleda straff enligt svenska straffbestämmelser. Något principiellt hinder mot att införa en sådan form av bistånd för dessa fall kan dock enligt min mening inte anses föreligga numera. Jag vill erinra om att lagen (1972: 260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom gör det möjligt att använda tvångsmedel och sanktioner enligt svensk rätt, även om det utländska brottet är territoriellt bundet. Med hänsyn till att det är en angelägen uppgift att genom ett effektivare internationellt samarbete söka motverka smuggling mellan länderna och likartad brottslighet förordar jag att svensk tullmyndighet ges befogenhet att inleda förundersökning och tillgripa tvångsmedel för utredning, i den utsträckning det påkallas av det nu träffade avtalet.

Flera av de svenska bestämmelserna om förundersökning förutsätter att någon kan misstänkas för det brott utredningen avser. Självfallet är här fråga om brott enligt svensk rätt. Bakgrunden till dessa bestämmelser är att utredningen skall kunna leda fram till åtal och lagföring inför svensk domstol. Under förundersökningen skall således utredas vem som skäligen kan misstänkas för brottet och om tillräckliga skäl föreligger för åtal mot honom. Är inte saken av enkel beskaffenhet skall åklagaren alltid överta ledningen av förundersökningen, så snart någon skäligen kan misstänkas för brottet. Under utredningens gång skall den misstänkte och hans försvarare få tillfälle att ta del av utredningen, begära kompletteringar och i övrigt anföra vad de anser behövligt. Åtal får inte beslutas innan den misstänkte och hans försvarare haft sådan möjlighet.

Också när det gäller tvångsmedlen förutsätter åtskilliga av bestämmelserna att misstanke föreligger om det brott utredningen avser. Så är fallet med gripande, anhållande, häktning, reseförbud, kvarstad, sking-

ringsförbud, telefonavlyssning, husrannsakan hos den misstänkte eller där han har gripits eller för eftersökande av den som skall gripas, anhållas eller häktas, kroppsvisitation av den misstänkte och kroppsbesiktning.

Vissa av de här avsedda bestämmelserna kan knappast ges motsvarande tillämpning vid utredning som sker beträffande brott mot tysk tulllag. I avtalet har särskilt föreskrivits att gripande, anhållande och häktning ej kan ske på grund av avtalet. Även om några av bestämmelserna skulle kunna tillämpas, skulle det uppenbarligen ofta vara svårt för svensk tullmyndighet, åklagare och domstol att bedöma om misstanke om det tyska brottet kan anses vara för handen eller ej, bl. a. därför att den huvudsakliga brottsutredningen kommer att bedrivas av tysk myndighet. Den svenska myndigheten skulle ofta inte ha tillräckligt underlag för att bedöma om misstanke föreligger. Därtill kommer att en tillräckligt säker bedömning skulle förutsätta en ingående kännedom om tysk rätt.

Bestämmelser som förutsätter att någon kan misstänkas för det brott utredningen avser bör med hänsyn till det sagda inte göras tillämpliga i de nu aktuella fallen. Detta innebär bl. a. att regeln om att åklagaren skall överta ledningen av förundersökningen, så snart någon skäligen kan misstänkas för brottet och saken inte endast är av enkel beskaffenhet, inte blir tillämplig. Däremot kan varusmuggningslagens bestämmelse att åklagaren skall överta ledningen, när det finnes påkallat av särskilda skäl, bli tillämplig. Åklagarens medverkan torde emellertid krävas endast i sällsynta undantagsfall, t. ex. i några av de fall där en fråga om tvångsmedel kommer under domstols prövning.

Vad svensk tullmyndighet i enlighet med det anförda kan göra när den skall utreda ett brott mot tysk tulllag är att hålla förhör, i förekommande fall efter hämtning. För förhör kan tullmyndigheten hålla kvar en person i sex timmar om det skulle behövas. Myndigheten kan inhämta yttrande av sakkunnig. Den kan också begära föreläggande hos rätten att skriftligt bevis skall företas eller föremål tillhandahållas för besiktning. De tvångsmedel tullmyndigheten kan utnyttja är beslag, husrannsakan och kroppsvisitation. De svenska tullmyndigheternas befogenheter motsvaras i stort sett av dem som de tyska myndigheterna kommer att kunna använda för att efterkomma en svensk framställning om bistånd enligt avtalet. Förutom att sådana fall utesluts i vilka det krävs att en misstanke om brott föreligger begränsas de nämnda tvångsmedlens användningsområde vidare av att åtgärderna endast får företas i utredningssyfte. Det följer av ändamålet med art. 3 i avtalet. På grund av brott förverkade föremål kan t. ex. inte tas i beslag enligt avtalet. Inte heller får husrannsakan eller kroppsvisitation ske för att söka efter sådana föremål.

För att svensk tullmyndighet skall kunna lämna tysk tullmyndighet bistånd enligt nu angivna riktlinjer krävs regler härom i lag. Eftersom det finns anledning att räkna med att överenskommelser av samma slag som avtalet med Förbundsrepubliken Tyskland kan komma att ingås med andra länder, torde lagen böra innehålla ett generellt bemyndigande för Kungl. Maj:t att föreskriva att bistånd genom svensk tullmyndighet skall lämnas främmande stat, i den mån det påkallas av överenskommelse som Sverige har ingått med den andra staten.

Enligt tysk rätt räknas vissa överträdelser av tullbestämmelserna som ordningsöverträdelser. För sådana överträdelser, vilka ej anses som brott, åläggs en bot (Geldbusse) av administrativ myndighet. Den som ålagts sådan bot kan emellertid besvära sig över beslutet hos domstol. En liknande ordning förekommer i en del andra länder. I den europeiska konventionen om brottmålsdoms internationella rättskraft jämföras sådana överträdelser med brott. Om det påkallas av överenskommelse som här avses bör Kungl. Maj:t få föreskriva att sådana överträdelser skall jämföras med brott, under förutsättning att den administrativa myndighetens avgörande kan överklagas till domstol.

När det gäller bistånd i delgivningsärenden torde Kungl. Maj:t kunna utfärda de föreskrifter som kan behövas.

Utländska fordringar på tull och jämförda avgifter har hittills ej kunnat indrivnas här i riket och svenska fordringar på tull och jämförda avgifter torde i regel ej ha kunnat indrivnas utomlands. I det hänseendet har förelagat en skillnad i förhållande till skattefordringar som omfattas av handräkningsavtal med främmande stater. Tidigare när tull och andra avgifter som belöpte på en vara praktiskt taget alltid måste erläggas innan varan lämnades ut från tullverket förelåg inte samma behov av indrivningsmöjligheter som när det gällde skatter och många andra allmänna avgifter. Numera kan kredit ofta medges för tull och andra avgifter som belöper på varan. Varan lämnas alltså ut innan avgifterna är betalda. Det finns därför större behov än tidigare av möjligheter att indriva obetald tull och annan avgift för varan. Om den betalningsskyldige befinner sig i annat land än det som äger fordringen krävs bistånd från det andra landets sida. Om Sverige skall lämna sådan handräckning i fall som nu avses bör lagen om uttagande av utländsk skatt och allmän avgift ändras på det sätt som sagts i avsnittet om avtalets genomförande.

I fråga om den närmare utformningen av lagstiftningen om förundersökning och tvångsmedel återkommer jag i specialmotiveringen.

Med hänsyn till vad nu har anförts förordar jag att Sverige ratificerar avtalet med Förbundsrepubliken Tyskland om ömsesidigt bistånd i tullfrågor. Avtalet torde böra tillämpas av Sverige enligt de riktlinjer som angetts här och i avsnittet 5 om avtalets genomförande.

7 Lagförslag

I enlighet med det anförda har inom finansdepartementet upprättats förslag till

1. lag om utredning angående brott mot utländsk tullagstiftning,
2. lag om ändring i lagen (1969: 200) om uttagande av utländsk skatt och allmän avgift.

I fråga om förslaget under 1 har samråd ägt rum med chefen för justitiedepartementet.

Förslagen torde få fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 2*.

8 Specialmotivering

Lag om utredning angående brott mot utländsk tullagstiftning

1 §

Som tidigare har framgått kan svenska tullmyndigheter f. n. endast i begränsad utsträckning medverka vid utredning av brott mot utländsk tullagstiftning. Enligt den föreslagna lagen får Kungl. Maj:t föreskriva att bistånd genom svensk tullmyndighet skall lämnas främmande stat för att förhindra, utreda och beivra brott som innefattar överträdelse av den andra statens tullagar. Som anges i art. 2 (2) i avtalet mellan Sverige och Förbundsrepubliken Tyskland avses med svensk tullmyndighet generaltullstyrelsen med underlydande tullmyndigheter. De överträdelser som åsyftas i denna paragraf skall vara straffbelagda i den andra statens tullagstiftning. Härmed jämföras enligt 5 § vissa endast i administrativ ordning sanktionerade överträdelser. Det får anses ligga i sakens natur att preskription inte får ha inträtt. Vad som avses med tullag framgår av lagtexten och överensstämmer med definitionen i art. 2 (1).

2 §

Utredning om brott mot utländsk tullagstiftning skall efter framställning från den andra staten till den del utredningen kan göras här ombesörjas av svensk tullmyndighet. Vid sådan utredning skall enligt denna paragraf bestämmelserna om förundersökning och tvångsmedel rörande brott mot varusmuggningslagen kunna tillämpas. Från denna regel görs dock betydelsefulla undantag. Skälen härför har redovisats i den allmänna motiveringen.

Utredningen skall enligt förslaget bedrivas utan att hänsyn tas till sådana bestämmelser som förutsätter att någon kan misstänkas för det brott utredningen avser. Bestämmelsen i 13 § första stycket varusmuggningslagen att åklagaren skall överta ledningen av förundersökningen så

snart någon skäligen kan misstänkas för brottet och saken inte endast är av enkel beskaffenhet blir inte tillämplig. Däremot är bestämmelsen i samma stycke att åklagaren skall överta ledningen, när det finnes påkallat av särskilda skäl, i och för sig tillämplig. Åtgärd som kräver någon grad av misstanke mot någon om brott får ej vidtas. Ingen kan således hållas kvar för fortsatt förhör (23 kap. 9 § första stycket andra punkten rättegångsbalken) eller höras som vittne på grund av 23 kap. 13 § rättegångsbalken. Bestämmelserna i samma kapitel 18 och 19 §§ blir ej tillämpliga och fråga om förordnande av offentlig försvarare uppkommer inte. Frihetsberövanden i form av gripande, anhållande och häktning är uteslutna och ej heller får reseförbud meddelas eller egendom beläggas med kvarstad eller skingringsförbud.

Med den avsedda tillämpningen av lagen följer att tvångsmedel skall kunna tillgripas endast för att åstadkomma utredning. Därför krävs ett förbud mot att tvångsmedel används, om syftet är att möjliggöra förverkande. En föreskrift härom har tagits upp i denna paragraf. I den mån visst tvångsmedel får användas endast under förutsättning att egendom skall påträffas som är förverkad på grund av brott, får tvångsmedlet inte tillgripas. Som exempel på åtgärder som förbjuds härigenom kan nämnas tulltjänstemans m. fl. rätt enligt 15 § första stycket första punkten varusmuggningslagen att beslagta egendom och rätt enligt 18 § första punkten samma lag att utan förordnande företa husrannsakan.

Med beaktande av de nu nämnda begränsningarna kommer i regel exempelvis husrannsakan i syfte att söka efter föremål att kunna ske endast om synnerlig anledning förekommer att föremål skall påträffas som har betydelse för utredningen av brottet (jämför 28 kap. 1 § andra stycket rättegångsbalken).

3 §

I flera fall förutsätts enligt svensk lag att visst tvångsmedel får användas endast om fängelse kan följa på brottet. Vad särskilt angår beslag uppställs i 27 kap. 2 § rättegångsbalken ett förbud mot att skriftlig handling tas i beslag om dess innehåll kan antas vara sådant att befattningshavare eller annan som avses i 36 kap. 5 § rättegångsbalken inte får höras som vittne om innehållet. Detta förbud genombryts dock när fråga är om andra än försvarare, såvida det för brottet är föreskrivet fängelse i minst två år. För beslag enligt 27 kap. 3 § rättegångsbalken förutsätts bl. a. att för brottet är föreskrivet fängelse i ett år eller däröver. För alla de nu nämnda fallen lämnas i första stycket en förvandringsregel. Enligt denna får tvångsmedel som är tillåtet under förutsättning att fängelse kan följa på det brott utredningen avser eller under förutsättning att fängelse i minst viss tid är föreskrivet för brottet, an-

vändas även vid förundersökning enligt denna lag, om enligt den andra statens lag frihetsstraff kan följa på brottet eller frihetsstraff i minst samma tid är föreskrivet för brottet.

Regeln i 2 § om att bestämmelse som förutsätter att någon kan misstänkas för det brott utredningen avser inte får tillämpas utesluter bl. a. tillämpning av 27 kap. 2 § andra punkten rättegångsbalken. En bestämmelse som motsvarar denna punkt har därför ansetts böra införas i lagen. Endast när fråga är om brott för vilket är föreskrivet frihetsstraff i lägst två år, får beslag alltså läggas på skriftligt meddelande mellan dem som står varandra nära på något av de sätt som anges i 36 kap. 3 § rättegångsbalken.

Av 27 kap. 7 § rättegångsbalken framgår att då rätten förordnat om beslag eller fastställt verkställt beslag rätten skall sätta ut den tid, inom vilken åtal skall väckas. I annat fall skall åtal väckas inom en månad från det beslaget verkställdes. Med hänsyn till att ansvarsfrågan ej kommer att prövas av svensk domstol lämnas i andra stycket föreskrift om att sådan tid i stället skall avse tid under vilken beslaget får bestå. Domstol kan efter särskild prövning medge förlängning.

4 §

Vid tillämpningen av reglerna i rättegångsbalken om laga domstol i brottmål är det oftast av betydelse att fastställa var ett brott har begåtts eller vilken anknytning den som är misstänkt har till viss ort. Motsvarande gäller i fråga om domstols befattning med förundersökning och användande av tvångsmedel. En särskild forumregel behövs därför. Det synes därvid lämpligast att välja rätten i den ort där utredningen påbörjas, dvs. där den tullmyndighet finns som påbörjar utredningen. Att tullmyndighet på annan ort mottagit framställning om bistånd och sedan vidarebefordrat densamma saknar således betydelse. Något större behov av alternativa forumregler kan ej anses föreligga. Snarast får det anses vara av vikt att under förundersökningen samtliga frågor, som kan komma att behandlas av rätten, prövas av samma domstol.

5 §

Som tidigare har berörts i den allmänna motiveringen kan i ett antal länder administrativ myndighet ålägga påföljd i form av utgivande av visst belopp för en mängd överträdelse av ordningskaraktär. Sådana överträdelse får enligt förevarande paragraf jämföras med brott mot tullagstiftning, förutsatt att den administrativa myndighetens beslut kan överklagas hos domstol. I sådana fall kan dock i enlighet med vad som sagts under 3 § inte användas tvångsmedel, som i det särskilda fallet kräver att frihetsstraff skall kunna följa på överträdelsen.

9 Hemställan

Jag hemställer att lagrådets yttrande över förslagen till

1. lag om utredning angående brott mot utländsk tullagstiftning

2. lag om ändring i lagen (1969: 200) om uttagande av utländsk skatt och allmän avgift

inhämtas genom utdrag av protokollet.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

Bilaga 1

Avtal mellan Konungariket Sverige och Förbundsrepubliken Tyskland om ömsesidigt bistånd i tullfrågor

Konungariket Sverige och Förbundsrepubliken Tyskland har, föranledda av önskan att reglera det ömsesidiga biståndet i tullfrågor, överenskommit om följande.

Artikel 1

Tillämpningsområde

De avtalsslutande staterna lämnar genom sina tullmyndigheter varandra bistånd enligt detta avtals bestämmelser:

a) för att förhindra, utreda och beivra överträdelse av tullagarna,

b) för att delge tullsedlar, förelägganden samt andra beslut och handlingar, som tullmyndigheterna utfärdar vid tillämpning av tullag, främst angående tullar eller andra införsel- och utförselavgifter eller bötesstraff och särskilda, i administrativ ordning ålagda avgifter.

Artikel 2

Definitioner

(1) Med "tullag" förstås i detta avtal de bestämmelser i lag eller annan författning om införsel, utförsel och transitering som avser tullar eller andra avgifter eller förbud, inskränkningar och kontrollåtgärder beträffande varu- eller valutatrafik. Hit räknas i Förbundsrepubliken Tyskland även marknadsregleringens bestämmelser på jordbruksområdet rörande införselavgifter och exportrestitutioner.

(2) Med "tullmyndighet" förstås i detta avtal, i Förbundsrepubliken Tyskland förbundstullförvaltningen samt i Konungariket Sverige generaltullstyrelsen med underlydande tullmyndigheter.

Vertrag zwischen der Bundesrepublik Deutschland und dem Königreich Schweden über gegenseitige Unterstützung in Zollangelegenheiten

Die Bundesrepublik Deutschland und das Königreich Schweden in dem Wunsch, die gegenseitige Unterstützung in Zollangelegenheiten zu regeln, sind wie folgt übereingekommen:

Artikel 1

Anwendungsbereich

Die Vertragsstaaten leisten sich gegenseitig über ihre Zollverwaltungen nach den Bestimmungen dieses Vertrages Unterstützung:

a) um Zuwiderhandlungen gegen die Zollgesetze zu verhindern, zu ermitteln und zu verfolgen,

b) um Bescheide, Beschlüsse, Verfügungen und andere Schriftstücke zuzustellen, die Zollbehörden bei der Durchführung der Zollgesetze insbesondere über Zölle oder andere Ein- und Ausgangsabgaben oder über Geldstrafen und Geldbußen erlassen.

Artikel 2

Begriffsbestimmungen

(1) „Zollgesetze“ im Sinne dieses Vertrages sind die Rechts- und Verwaltungsvorschriften über die Ein-, Aus- und Durchfuhr, die sich auf Zölle oder sonstige Abgaben oder auf Verbote, Beschränkungen und Kontrollen des Waren- oder Devisenverkehrs beziehen. Hierzu gehören in der Bundesrepublik Deutschland auch die Vorschriften der landwirtschaftlichen Marktororganisationen über Abschöpfungen und Erstattungen bei der Ein- oder Ausfuhr.

(2) „Zollverwaltung“ im Sinne dieses Vertrages ist in der Bundesrepublik Deutschland die Bundeszollverwaltung und im Königreich Schweden die Generalzolldirektion und die ihr unterstellten Zollbehörden.

Artikel 3

Biståndets omfattning vid överträdelser

(1) Bistånd skall lämnas i alla mål och ärenden med anledning av överträdelser av tulllagarna i den mån tullmyndigheterna i den anmodande staten är behöriga att företa utredning i målen eller ärendena.

(2) I mål och ärenden med anledning av överträdelser av valutabestämmelser lämnas bistånd dock endast om sådana gärningar är straffbara enligt den anmodade statens lag.

(3) På framställning lämnar de avtals slutande staternas tullmyndigheter, genom att översända rapporter, protokoll eller andra handlingar i bestyrkta kopior, varandra alla tillgängliga upplysningar om förberedda eller begångna gärningar som strider mot eller kan antas strida mot den andra avtals slutande statens tulllag.

(4) Tullmyndigheten i den anmodade staten skall sörja för att de administrativa och rättsliga åtgärder företas som behövs för att efterkomma framställningen. Tullmyndigheten i den anmodade staten meddelar tullmyndigheten i den anmodande staten resultatet av utredningen.

(5) Gripande, anhållande samt häktning kan ej ske på grund av detta avtal.

(6) Framställning om bistånd får ej göras, om den anmodande staten i det omvända fallet inte skulle vara i stånd att lämna det begärda biståndet.

Artikel 4

Undantag från skyldigheten att lämna bistånd

Bistånd kan vägras om den anmodade staten finner att biståndets lämnande kan kränka landets suveränitet, medföra fara för dess säkerhet eller strida mot dess allmänna rättsprinciper (ordre public) eller andra väsentliga intressen.

Artikel 3

Umfang der Unterstützung bei Zuwiderhandlungen

(1) Unterstützung ist zu leisten in allen Verfahren wegen Zuwiderhandlungen gegen die Zollgesetze, soweit im ersuchenden Staat für die Ermittlungen in diesen Verfahren die Zollbehörden zuständig sind.

(2) In Verfahren wegen Zuwiderhandlungen gegen Vorschriften über den Devisenverkehr wird Unterstützung jedoch nur geleistet, wenn solche Handlungen nach den Rechtsvorschriften des ersuchten Staates geahndet werden.

(3) Die Zollverwaltungen der Vertragsstaaten erteilen sich auf Ersuchen gegenseitig durch Übersenden von Berichten, Niederschriften oder beglaubigten Kopien von Schriftstücken alle ihnen zur Verfügung stehenden Auskünfte über geplante oder begangene Handlungen, die gegen die Zollgesetze des anderen Vertragsstaates verstoßen oder zu verstoßen scheinen.

(4) Die Zollverwaltung des ersuchten Vertragsstaates hat die zur Durchführung der Ersuchen erforderlichen behördlichen oder gerichtlichen Maßnahmen herbeizuführen. Sie teilt das Ergebnis der Ermittlungen der ersuchenden Zollverwaltung mit.

(5) Verhaftungen können auf Grund des Vertrages nicht vorgenommen werden; das gilt auch für vorläufige Festnahmen, die eine Verhaftung zum Ziele haben.

(6) Ein Ersuchen um Unterstützung darf nicht gestellt werden, wenn der ersuchende Staat im umgekehrten Falle nicht in der Lage wäre, die begehrte Unterstützung zu leisten.

Artikel 4

Ausnahmen von der Verpflichtung zur Unterstützung

Unterstützung kann verweigert werden, wenn der ersuchte Staat der Ansicht ist, dass die Erledigung des Ersuchens geeignet ist, die Souveränität, die Sicherheit, die öffentliche Ordnung (ordre public) oder andere wesentliche Interessen seines Landes zu beeinträchtigen.

Artikel 5

Utsträckt bistånd vid bekämpning av handeln med narkotika och psykotropa ämnen

(1) De avtalsslutande staternas tullmyndigheter meddelar varandra även utan begäran ofördröjligen alla iakttagelser och misstänkta omständigheter i sådana fall

a) då medborgare i den andra avtalsslutande staten eller personer, som bor i den andra avtalsslutande staten, förbereder eller begår gärningar, som innebär eller kan befaras innebära brott enligt lagstiftningen i någon av de avtalsslutande staterna som avser förhindrande, utredning och beivrande av handel med narkotika och psykotropa ämnen;

b) då andra än under a) angivna personer förbereder eller begår gärningar, som innebär eller kan befaras innebära brott enligt den andra avtalsslutande statens lagstiftning som avser förhindrande, utredning och beivrande av handel med narkotika och psykotropa ämnen;

c) då i den andra avtalsslutande staten registrerade transportmedel till lands, till sjöss eller i luften används eller kan befaras bli använda vid handel med narkotika och psykotropa ämnen;

d) då andra än under c) angivna transportmedel används vid förberedda eller begångna gärningar, som innebär eller kan befaras innebära brott enligt den andra avtalsslutande statens lagstiftning som avser förhindrande, utredning och beivrande av handel med narkotika och psykotropa ämnen.

(2) De avtalsslutande staternas tullmyndigheter meddelar varandra utan begäran alla upplysningar om de smugglingsmetoder och -förfaranden, som används vid handel med narkotika och psykotropa ämnen, samt om erfarenheter av nya kontrollmetoder.

(3) De upplysningar och andra meddelanden samt de handlingar, som erhållits enligt (1) och (2), får vidarebefordras till andra myndigheter som har befattning med bekämpandet av handel med narkotika och psykotropa ämnen samt av narkomani.

Artikel 5

Weitergehende Unterstützung bei der Bekämpfung des Handels mit Suchtstoffen und psychotropen Stoffen

(1) Die Zollverwaltungen der Vertragsstaaten teilen einander auch unaufgefordert und unverzüglich alle Wahrnehmungen und Verdachtsmomente mit,

a) wenn Staatsangehörige des anderen Vertragsstaates oder Personen, die im anderen Vertragsstaat wohnen, an geplanten oder begangenen Handlungen beteiligt sind, die gegen die Rechtsvorschriften eines der Vertragsstaaten zur Verhinderung, Ermittlung und Verfolgung des Handels mit Suchtstoffen und psychotropen Stoffen verstoßen oder verstoßen könnten;

b) wenn andere als die in Buchstabe a) genannten Personen an geplanten oder begangenen Handlungen beteiligt sind, die gegen die Rechtsvorschriften des anderen Vertragsstaates zur Verhinderung, Ermittlung und Verfolgung des Handels mit Suchtstoffen und psychotropen Stoffen verstoßen oder verstoßen könnten;

c) wenn im anderen Vertragsstaat zugelassene Land-, Wasser- und Luftfahrzeuge zum Handel mit Suchtstoffen und psychotropen Stoffen benutzt werden oder benutzt werden können;

d) wenn andere als die unter Buchstabe c) bezeichneten Fahrzeuge zu geplanten oder begangenen Handlungen benutzt werden, die gegen die Rechtsvorschriften des anderen Vertragsstaates zur Verhinderung, Ermittlung und Verfolgung des Handels mit Suchtstoffen und psychotropen Stoffen verstoßen oder verstoßen könnten.

(2) Die Zollverwaltungen der Vertragsstaaten erteilen sich gegenseitig unaufgefordert alle Auskünfte über die beim Handel mit Suchtstoffen und psychotropen Stoffen angewandten Schmuggelmethoden und -verfahren sowie über Erfolge neuer Kontrollmethoden.

(3) Die nach den Absätzen 1 und 2 erhaltenen Auskünfte, Mitteilungen und Schriftstücke dürfen an andere mit der Bekämpfung des Handels mit Suchtstoffen und psychotropen Stoffen sowie der Rauschgiftsucht befaßte Verwaltungen weitergegeben werden.

Artikel 6

Sekretess

Förfrågningar, upplysningar, underrättelser och utlåtanden samt andra meddelanden, som endera avtalsslutande staten mottager enligt detta avtal, är underkastade sekretess i enlighet med den mottagande statens lag.

Artikel 7

Biståndsframställnings form och innehåll

(1) Framställning om bistånd skall göras skriftligen. De handlingar, som behövs för att framställningen skall kunna efterkommas, såsom i förekommande fall behörig myndighets föreläggande eller beslut, skall bifogas i utskrift eller bestyrkt fotokopia eller bestyrkt avskrift.

(2) De i framställningen eller enligt (1) bifogade handlingarna skall innehålla uppgift om:

1. den myndighet från vilken framställningen utgår,
2. ärendets art,
3. föremålet och grunden för framställningen,
4. namn och adress på de personer som saken gäller,
5. kortfattad redogörelse för saken jämte rättslig bedömning.

(3) I brådskande fall kan framställning först göras per telefon eller eljest muntligt. Muntlig framställning skall omgående bekräftas skriftligen.

Artikel 8

Förbindelseväg och behörighet

(1) Skriftväxling sker direkt mellan tullmyndigheterna. Närmare bestämmelser här om fastställs av de avtalsslutande staternas högsta tullmyndigheter.

(2) Är den myndighet till vilken framställning riktats ej behörig skall den vidarebefordra framställningen till behörig myndighet och därom underrätta den myndighet, från vilken framställningen utgätt.

Artikel 6

Pflicht zur Geheimhaltung

Anfragen, Auskünfte, Anzeigen und Gutachten sowie sonstige Mitteilungen, die nach diesem Vertrag einem Vertragsstaat zugehen, unterliegen der Geheimhaltungspflicht nach den gesetzlichen Vorschriften dieses Vertragsstaates.

Artikel 7

Form und Inhalt der Unterstützungsersuchen

(1) Das Ersuchen ist schriftlich zu stellen. Die zu seiner Durchführung erforderlichen Schriftstücke einschließlich etwaiger ihm zugrunde liegender Verfügungen oder Entscheidungen der zuständigen Behörde sind in Urschrift, Ausfertigung, beglaubigter Ablichtung oder beglaubigter Abschrift beizufügen.

(2) Das Ersuchen oder die ihm nach Absatz 1 beizufügenden Schriftstücke sollen folgende Angaben enthalten:

1. die Behörde, von der das Ersuchen ausgeht,
2. die Art des Verfahrens,
3. den Gegenstand und den Grund des Ersuchens,
4. Namen und Anschrift der am Verfahren Beteiligten,
5. eine kurze Sachverhaltsdarstellung mit rechtlicher Würdigung.

(3) In dringenden Fällen können Ersuchen zunächst auch mündlich oder fernmündlich gestellt werden. In einem solchen Fall bedarf es einer umgehenden Nachsendung des schriftlichen Ersuchens.

Artikel 8

Geschäftsweg und Zuständigkeit

(1) Der Schriftverkehr findet unmittelbar zwischen den Zollverwaltungen statt. Die obersten Zollbehörden der Vertragsstaaten bestimmen die Einzelheiten.

(2) Ist die ersuchte Behörde für die Erledigung des Ersuchens nicht zuständig, so hat sie das Ersuchen an die zuständige Behörde weiterzuleiten und davon die ersuchende Behörde zu benachrichtigen.

Artikel 9

Handläggning av framställning

(1) Framställning skall handläggas enligt den anmodade statens lag. Den myndighet till vilken framställningen riktats skall sörja för att de administrativa och rättsliga åtgärder företas som behövs för att efterkomma framställningen. Begäran av den myndighet från vilken framställningen utgår att saken skall handläggas på visst sätt eller att företrädare för myndigheten skall tillåtas närvara vid handläggning kan bifallas i den mån den anmodade statens lag ej förbjuder det.

(2) Den myndighet från vilken framställningen utgår skall om den begär det underättas om när och var den handläggning framställningen föranleder kommer att ske.

(3) I den mån framställning ej kan efterkommas, skall den myndighet från vilken framställningen utgått ofördröjligen underättas. Därvid skall anges skälen till att framställningen ej kan efterkommas samt de omständigheter, som i övrigt kan vara av betydelse för sakens vidare behandling.

Artikel 10

Akter och andra handlingar

(1) Begäran att akter och andra handlingar skall översändas i original skall framställas endast då det ej är tillräckligt att upplysningar lämnas eller avskrifter (fotokopior) översändes.

(2) Akter och andra originalhandlingar skall snarast möjligt återsändas till den myndighet till vilken framställningen riktats; den rätt som den anmodade staten eller tredje man kan ha till akterna och handlingarna rubbas ej.

Artikel 11

Kostnader

Med undantag för vad som utgått i ersättning till sakkunniga, översättare och tolkar svarar icke den anmodande staten för avgifter och kostnader, som uppstår vid handläggning av framställning.

Artikel 9

Erledigung der Ersuchen

(1) Bei der Erledigung der Ersuchen sind die Rechtsvorschriften des ersuchten Staates anzuwenden; die ersuchte Behörde hat die zur Durchführung der Ersuchen erforderlichen behördlichen oder gerichtlichen Maßnahmen herbeizuführen. Dem Antrag der ersuchenden Behörde, in bestimmter Weise zu verfahren oder die Anwesenheit ihres Vertreters bei der vorzunehmenden Handlung zu gestatten, kann stattgegeben werden, sofern die Rechtsvorschriften des ersuchten Staates dies nicht verbieten.

(2) Die ersuchende Behörde ist auf ihr Verlangen von der Zeit und dem Ort der auf das Ersuchen vorzunehmenden Handlung zu benachrichtigen.

(3) Soweit dem Ersuchen nicht entsprochen werden kann, ist die ersuchende Behörde hiervon unter Angabe der Gründe und der sonst bekanntgewordenen Umstände, die für die Weiterführung der Sache von Bedeutung sein könnten, unverzüglich zu benachrichtigen.

Artikel 10

Akten und sonstige Schriftstücke

(1) Die Übersendung von Akten und sonstigen Schriftstücken in Urschrift soll nur verlangt werden, wenn die Erteilung einer Auskunft oder die Übersendung von Abschriften (Ablichtungen) nicht ausreicht.

(2) Übersandte Akten und sonstige Schriftstücke in Urschrift sind der ersuchten Behörde sobald wie möglich zurückzugeben; daran bestehende Rechte des ersuchten Staates oder dritter Personen bleiben unberührt.

Artikel 11

Kosten

Gebühren und Auslagen, die bei der Erledigung von Unterstützungsersuchen entstehen, werden nicht erstattet; ausgenommen sind die an Sachverständige, Übersetzer und Dolmetscher gezahlten Entschädigungen.

Artikel 12

Bistånd i delgivningsärenden

(1) På framställning av tullmyndighet i den ena avtalsslutande staten skall tullmyndighet i den andra avtalsslutande staten, med tillämpning av där gällande lag, delge eller genom behörig myndighet låta delge tullsedlar, förelägganden samt andra beslut och handlingar, som förvaltningsmyndighet utfärdar eller avlåter vid tillämpning av tulllag.

(2) Utan hinder av bestämmelsen i artikel 7 under (2) behöver framställning av saken ej lämnas när delgivning begäres.

(3) Bevis om delgivning skall lämnas medelst ett av mottagaren undertecknat och daterat erkännande av mottagandet eller ett intyg av den myndighet till vilken framställningen riktats om tid och sätt för delgivningen.

Artikel 13

Bistånd i handräckningsärenden

Bistånd lämnas även i form av handräckning för indrivning av fordringar, som uppstått vid tillämpning av tulllag. Härvid tillämpas artiklarna X och XI i avtal den 14 maj 1935 mellan Konungariket Sverige och Tyska riket angående handräckning i beskattningsärenden eller de bestämmelser, som kan komma att ersätta dessa artiklar.

Artikel 14

Tillämpningsföreskrifter

Behöriga myndigheter i de avtalsslutande staterna utfärdar erforderliga tillämpningsföreskrifter till detta avtal i samförstånd.

Artikel 15

Giltighetsområde

Detta avtal gäller även för Land Berlin om Förbundsrepubliken Tysklands regering ej inom tre månader från avtalets ikraft-

Artikel 12

Unterstützung in Zustellungsverfahren

(1) Auf Ersuchen der Zollverwaltung eines Vertragsstaates stellt die Zollverwaltung des anderen Vertragsstaates den Betroffenen unter Beachtung der in ihrem Staat geltenden Bestimmungen alle die Anwendung der Zollgesetze betreffenden Bescheide, Beschlüsse, Verfügungen und andere Schriftstücke der Verwaltungsbehörde zu oder läßt sie durch die zuständigen Behörden zustellen.

(2) In einem Zustellungsersuchen ist abweichend von Artikel 7 Absatz 2 keine Sachverhaltsdarstellung erforderlich.

(3) Die Zustellung eines Schriftstückes wird durch eine mit der Angabe des Zustellungstages versehene Empfangsbestätigung des Empfängers oder durch eine Bescheinigung der ersuchten Behörde über die Form und die Zeit der Zustellung nachgewiesen.

Artikel 13

Unterstützung in Vollstreckungsverfahren

Unterstützung wird auch durch Vollstreckung von Forderungen in Durchführung der Zollgesetze geleistet. Hierfür finden die Artikel X und XI des Vertrages vom 14. Mai 1935 zwischen dem Deutschen Reich und dem Königreich Schweden über Amts- und Rechtshilfe in Steuersachen oder die an deren Stelle tretenden Regelungen Anwendung.

Artikel 14

Durchführung des Vertrages

Die zuständigen Behörden der Vertragsstaaten erlassen die zur Anwendung dieses Vertrages erforderlichen Durchführungsbestimmungen im gegenseitigen Einvernehmen.

Artikel 15

Geltungsbereich

Dieser Vertrag gilt auch für das Land Berlin, sofern nicht die Regierung der Bundesrepublik Deutschland der Regierung des

trädande avger en förklaring av motsatt innehåll till Konungariket Sveriges regering.

Artikel 16

Ratifikation, ikraftträdande och uppsägning

(1) Detta avtal skall ratificeras och ratifikationsinstrumenten skall utväxlas snarast möjligt i Bonn.

(2) Detta avtal träder i kraft en månad efter det ratifikationsinstrumenten utväxlats.

(3) Detta avtal kan uppsägas senast den 30 juni under ett kalenderår och upphör i så fall att gälla med samma kalenderårs utgång.

SOM SKEDDE i Stockholm den 18 december 1972 i två exemplar, vart och ett på svenska och tyska språken, vilka båda texter har lika vitsord.

För Konungariket Sverige

Königreichs Schweden innerhalb von drei Monaten nach Inkrafttreten des Vertrages eine gegenteilige Erklärung abgibt.

Artikel 16

Ratifikation, Inkrafttreten und Kündigung

(1) Dieser Vertrag bedarf der Ratifikation; die Ratifikationsurkunden sollen sobald wie möglich in Bonn ausgetauscht werden.

(2) Dieser Vertrag tritt einen Monat nach Austausch der Ratifikationsurkunden in Kraft.

(3) Dieser Vertrag kann unter Einhaltung einer Frist von mindestens sechs Monaten zum Ende eines Kalenderjahres gekündigt werden; in diesem Fall tritt der Vertrag mit Ablauf dieses Kalenderjahres außer Kraft.

GESCHEHEN zu Stockholm am 18 Dezember 1972 in zwei Urschriften, jede in deutscher und in schwedischer Sprache, wobei jeder Wortlaut gleichermaßen verbindlich ist.

Für das Königreich Schweden

Sverker Åström

För Förbundsrepubliken Tyskland

Für die Bundesrepublik Deutschland

Dietrich Stoecker

*Bilaga 2***1 Förslag till****Lag om utredning angående brott mot utländsk tullagstiftning**

Härmed förordnas som följer.

1 § I den mån det påkallas av överenskommelse som Sverige ingått med främmande stat får Konungen föreskriva att bistånd genom svensk tullmyndighet skall lämnas den främmande staten för att förhindra, utreda och beivra brott som innefattar överträdelse av bestämmelse i lag eller annan författning i denna stat angående införsel, utförsel eller transitering, om bestämmelsen rör tullar eller andra avgifter eller förbud, inskränkningar eller kontrollåtgärder beträffande varu- eller valutatrafiken.

2 § Vid utredning enligt 1 § äger bestämmelserna om förundersökning och tvångsmedel rörande brott mot lagen (1960: 418) om straff för varusmuggling motsvarande tillämpning. Bestämmelse, som förutsätter att någon kan misstänkas för det brott utredningen avser, får dock ej tillämpas. Sådan användning av tvångsmedel som syftar till att möjliggöra förverkande är ej tillåten.

3 § Om visst tvångsmedel under förundersökningen får användas under förutsättning att fängelse kan följa på det brott utredningen avser eller att fängelse i minst viss tid är föreskrivet för brottet, får tvångsmedlet användas om enligt den andra statens lag frihetsstraff kan följa på brottet eller frihetsstraff i minst samma tid är föreskrivet för brottet.

Beslag får läggas på skriftligt meddelande mellan dem som står varandra nära på sätt som sägs i 36 kap. 3 § rättegångsbalken endast när fråga är om brott för vilket är föreskrivet frihetsstraff i lägst två år.

Bestämmelserna i rättegångsbalken om tid för väckande av åtal vid beslag skall i stället avse tid under vilken beslaget får bestå.

4 § Laga domstol vid befattning med förundersökning och användande av tvångsmedel är rätten i den ort där utredningen påbörjas.

5 § Om det påkallas av överenskommelse som avses i 1 § får Konungen föreskriva, att med brott skall jämföras sådan överträdelse av förvaltningsföreskrift för vilken påföljd kan ådömas av administrativ myndighet, under förutsättning att beslutet kan underkastas prövning av domstol.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1973.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1969: 200) om uttagande av utländsk skatt och allmän avgift

Härigenom förordnas, att lagen (1969: 200) om uttagande av utländsk skatt och allmän avgift skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Lag om uttagande av utländsk skatt och allmän avgift

I den mån utländsk skatt eller allmän avgift enligt överenskommelse mellan Sverige och främmande stat får uttagas här i riket får Konungen förordna, att skatten eller avgiften skall uppbäras och indrivas i samma ordning som svensk skatt eller allmän avgift, och bestämma villkoren för uppbörden och indrivningen.

Föreslagen lydelse

Lag om uttagande av utländsk skatt, tull och annan allmän avgift

I den mån utländsk skatt, *tull* eller *annan* allmän avgift enligt överenskommelse mellan Sverige och främmande stat får uttagas här i riket får Konungen förordna, att skatten eller avgiften skall uppbäras och indrivas i samma ordning som svensk skatt, *tull* eller *annan* allmän avgift, och bestämma villkoren för uppbörden och indrivningen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1973.

Utdrag av protokoll, hållet i lagrådet den 5 april 1973.

Närvarande: justitierådet ALEXANDERSON, regeringsrådet KLACKENBERG, f. d. regeringsrådet ÖHMAN, justitierådet WALBERG.

Enligt lagrådet den 4 april 1973 tillhandakommet utdrag av protokoll över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 23 mars 1973, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets yttrande skulle inhämtas över upprättade förslag till

1. lag om utredning angående brott mot utländsk tullagstiftning,
2. lag om ändring i lagen (1969: 200) om uttagande av utländsk skatt och allmän avgift.

Förslagen, som finns bilagda detta protokoll, hade den 30 mars—den 3 april 1973 inför lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Lars Persson.

Lagrådet yttrade.

Lagen om utredning angående brott mot utländsk tullagstiftning**1 §**

Syftet med den föreslagna lagen är att skapa laglig grundval för svensk tullmyndighet att på begäran av utländsk tullmyndighet verkställa utredning här i landet om överträdelser av utländsk tullag. Utredningen skall ske i huvudsakligen samma former som förundersökning rörande brott mot svensk tullag och med användande av vissa av de tvångsmedel som står till buds vid sådan förundersökning. Förutsättning för att dylik utredning skall kunna ske är i första hand att Sverige träffat avtal därom med främmande stat, i nu aktuellt sammanhang med Förbundsrepubliken Tyskland. Till fullföljande därav och med stöd av lagen skall Kungl. Maj:t därefter kunna generellt föreskriva att genom svensk tullmyndighet bistånd skall lämnas på sätt nyss nämnts åt den främmande staten. Avsikten torde vara att denna föreskrift skall förenas med vissa närmare stadganden av tillämpningskaraktär, exempelvis att bistånd skall vägras om lämnande av biståndet skulle strida mot svenska allmänna rättsprinciper (jfr art. 4 i avtalet), varigenom bl. a. utredning rörande politiska brott torde uteslutas.

Lagens inledande stadgande i förevarande paragraf synes böra jämkas i vissa hänseenden. Sålunda torde uttryckligen böra anges att Kungl. Maj:ts föreskrift i fråga om lagens tillämpning skall avse att genom svensk tullmyndighet bistånd skall lämnas tullmyndighet i den främmande staten med "utredning". Föremålet för denna bör, i viss anslut-

ning till avtalets uttryckssätt, anges vara brott mot "tullag" i den staten. Härfter torde böra göras en anknytning till lagens följande bestämmelser, vilka närmare reglerar utredningen, genom ett stadgande som utsäger att vid sådan utredning 2—4 §§ skall gälla. Slutligen bör i ett andra stycke av förevarande paragraf upptas en definition på begreppet "tullag", vilken lämpligen kan bygga på motsvarande definition i art. 2 punkt (1) i avtalet. Lämpligen kan i samband därmed i lagens rubrik ordet "tullagstiftning" utbytas mot "tullag".

Med dessa ändringar och vissa andra jämkningar av redaktionell natur kan förevarande paragraf förslagsvis få följande lydelse:

"I den mån det påkallas av överenskommelse mellan Sverige och främmande stat om ömsesidigt bistånd för att förhindra, utreda och beivra brott mot tullag, får Konungen föreskriva att genom svensk tullmyndighet bistånd skall lämnas tullmyndighet i den främmande staten med utredning rörande brott mot tullag i den staten. Vid sådan utredning skall 2—4 §§ gälla.

Med tullag förstås i denna lag sådana bestämmelser i lag eller annan författning om införsel, utförsel eller transitering, som avser tullar eller andra allmänna avgifter eller rör förbud, inskränkningar eller kontrollåtgärder beträffande varu- eller valutatrafiken."

2 §

Enligt förevarande paragraf skall bestämmelserna om förundersökning och tvångsmedel rörande brott mot varusmuggningslagen äga motsvarande tillämpning vid utredning rörande brott mot utländsk tullag. Hänvisningen till de bestämmelser, som sålunda är avsedda att gälla, torde böra preciseras och förtydligas något. Även vissa andra redaktionella jämkningar torde böra vidtagas. Det föreslås att lagrummet får följande lydelse:

"Bestämmelserna om förundersökning och tvångsmedel i lagen (1960: 418) om straff för varusmuggling samt i 23, 27 och 28 kap. rättegångsbalken äger motsvarande tillämpning. Bestämmelse, vars tillämpning förutsätter att misstank föreligger mot någon, får dock ej tillämpas. Tvångsmedel får ej användas i syfte att möjliggöra förverkande av egendom."

3 §

Bestämmelsen i första stycket av förevarande paragraf synes ha fått en onödigt vidlyftig avfattning. Lagrummet kan förslagsvis få följande lydelse: "Vid tillämpning av bestämmelse om tvångsmedel skall fängelse motsvaras av frihetsstraff enligt den andra statens lag."

Såsom förutsatts i remissförslaget blir 27 kap. 7 § RB inte tillämplig i de delar paragrafen anknyter till åtal. Den i förevarande paragrafs tredje stycke upptagna bestämmelsen är avsedd att ersätta vad som så-

lunda inte kan tillämpas. Bestämmelsen är emellertid något oklar till sin innebörd och svår att passa in i sammanhanget med RB:s övriga regler om beslag. Lämpligare synes vara att i förevarande paragraf ge en allmän bestämmelse som anger, att beslag består en månad från den dag det verkställdes, och att därtill föga en föreskrift som innebär, att det sagda skall gälla, om ej rätten bestämmer annat. Av hänvisningen i 2 § i remissförslaget till reglerna om tvångsmedel torde följa att åtskilliga av RB:s regler om beslag får motsvarande tillämpning i anslutning till den nu förordade bestämmelsen i förevarande lagrum. Sålunda torde komma att gälla att tid för beståndet av beslag inte får av rätten bestämmas längre än som finns oundgängligen erforderligt (27 kap. 7 § första stycket andra punkten RB). Vidare bör förutsättas att framställning om förlängning av tiden, för att kunna vinna bifall, skall göras före den gällande tidsfristens utgång (7 § andra stycket). Ytterligare skall vid tillämpningen av beslagsbestämmelserna iakttas att, om skäl ej längre förekommer för beslag, detta omedelbart skall hävas (27 kap. 8 § första stycket) och att, om beslag ej meddelats eller fastställts av rätten, det är undersökningsledaren (eller åklagaren) som skall häva beslaget (8 § andra stycket).

Lagrådet föreslår sålunda att tredje stycket av förevarande paragraf avfattas så: "Beslag består en månad från den dag det verkställdes, om ej rätten bestämmer annat."

5 §

Om i enlighet med vad vid 1 § förordats i nämnda paragraf upptages en definition på begreppet "tullag" torde detta uttryck kunna användas också i förevarande paragraf och lagtexten jämkas i anledning därav.

Lagen om ändring i lagen om uttagande av utländsk skatt och allmän avgift

Lagförslaget lämnas utan erinran.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 6 april 1973.

Närvarande: ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, MÖBERG, BENGTTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, FELDT.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter lagrådets utlåtande över förslag till

1. lag om utredning angående brott mot utländsk tullagstiftning,
2. lag om ändring i lagen (1969: 200) om uttagande av utländsk skatt och allmän avgift.

Föredraganden redogör för lagrådets yttrande och anför.

När det gäller förslaget till lag om utredning angående brott mot utländsk tullagstiftning har lagrådet föreslagit ett antal ändringar av lagteknisk karaktär. Bl. a. har lagrådet förordat att lagens rubrik ändras så att ordet "tullagstiftning" byts ut mot "tullag". I anslutning till 3 § tredje stycket har lagrådet vidare gjort vissa uttalanden om i vilken utsträckning rättegångsbalkens regler om beslag blir tillämpliga. Jag har ingenting att erinra mot lagrådets ändringsförslag och ej heller mot vad lagrådet uttalat om tillämpligheten av rättegångsbalkens beslagsregler. Förutom de ändringar lagrådet föreslagit bör vissa redaktionella ändringar göras i lagen.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

dels godkänna avtalet mellan Sverige och Förbundsrepubliken Tyskland om ömsesidigt bistånd i tullfrågor,

dels antaga förslagen till

1. lag om utredning angående brott mot utländsk tullag,
2. lag om ändring i lagen (1969: 200) om uttagande av utländsk skatt och allmän avgift.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

Innehåll

Propositionen	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Lagförslag	2
Förslag till lag om utredning angående brott mot utländsk tullag	2
Förslag till lag om ändring i lagen (1969: 200) om uttagande av utländsk skatt och allmän avgift	3
Utdrag av statsrådsprotokollet den 23 mars 1973	4
1. Inledning	4
2. Avtalets huvudsakliga innehåll	4
3. Internationellt samarbete i tullfrågor m. m.	7
4. Huvuddragen av den svenska och den tyska smugglingslagstiftningen m. m.	10
Svensk rätt	10
Tysk rätt	13
5. Avtalets genomförande	16
6. Departementschefen	20
7. Lagförslag	24
8. Specialmotivering	24
9. Hemställan	27
Bilaga 1. Avtal mellan Sverige och Förbundsrepubliken Tyskland om ömsesidigt bistånd i tullfrågor	28
Bilaga 2. Det remitterade förslaget	35
Utdrag av lagrådets protokoll den 5 april 1973	37
Utdrag av statsrådsprotokollet den 6 april 1973	40

